

## 39. అజ్ జుమర్ (బృందాలు) సూరా

### సరిశయం

ఈ సూరా మక్కా కాలానికి చెందినది. ఇందులో మొత్తం 75 ఆయతులు ఉన్నాయి. ఈ సూరా ముఖ్యంగా ఏకదైవారాధన గురించి నొక్కి చెప్పింది. ఈ సూరాలోని 71, 73 ఆయతులో ప్రస్తావనకు వచ్చిన 'జుమర్' (బృందాలు) అన్న పదం ఆధారంగా ఈ సూరాకు ఈ పేరు పెట్టడం జరిగింది. అల్లాహ్ దైవత్వంలో ఇతరులను భాగస్వాములుగా చేసే తీవ్రమైన చెడును ఈ సూరాలో గట్టిగా ఖండించడం జరిగింది. కేవలం ఒకే ఒక్క దేవుడైన అల్లాహ్ ను ఆరాధించడాన్ని ప్రోత్సహించడం జరిగింది. ఈ సూరాలో దేవుని ఏకత్వం, ఆయన ఔన్నత్యం ప్రముఖంగా ప్రస్తావిస్తూ మానవ బలహీనతల గురించి వివరించడం జరిగింది. కష్టాల్లో ఉన్నప్పుడు మానవులు సహాయం కోసం మొరపెట్టుకుంటారు. కాని దేవుని అనుగ్రహం వారిపై వర్షించిన తర్వాత అదంతా తమ గొప్పదనంగా భావిస్తారు. తమ తెలివితేటలతో, తమ పథకరచనతో అదంతా సాధించామని గర్విస్తారు. దేవుని అనుగ్రహాలు నిజానికి పరీక్షలని చాలా మంది గుర్తించరు. వారి చెడుచేష్టల ఫలితాలు వారు అనుభవించక తప్పదని తెలుసుకోరు.

ఈ సూరాలో మరణించిన తర్వాత మళ్ళీ లేవబడడాన్ని కూడా ప్రస్తావిస్తూ, తీర్పుదినం నాటి ఒక దృశ్యాన్ని వర్ణించడం జరిగింది. ఒక శంఖం పూరించబడుతుంది. ఆకాశాల్లో, భూమిపై ఉన్నవారంతా ఒక్కసారిగా నిర్ఘాతపోతారు. ప్రపంచంలో ఎవరు ఏం చేసారో దానికి తగిన ప్రతిఫలం ఆరోజు లభిస్తుంది. ఆ రోజున మానవులు రెండు వర్గాలుగా విభజించ బడతారు. ఒక వర్గం రక్షణ పొందుతుంది. మరో వర్గం శిక్షకు గురవుతుంది. మొదటి వర్గం విశ్వాసులది. వారు దైవభీతితో వ్యవహరించారు. వారు బృందాలు, బృందాలుగా గౌరవ మర్యాదలతో స్వర్గవనాల వైపునకు తీసుకువెళ్ళబడతారు. అక్కడ శాశ్వతమైన దైవానుగ్రహం వారికి లభిస్తుంది. స్వర్గవనాల ద్వారాలు వారికోసం తెరుచుకుంటాయి. అక్కడి ద్వారపాలకులు వారికి స్వాగతం పలుకుతారు. రెండవ వర్గం అవిశ్వాసులది. వారు సత్యాన్ని తిరస్కరించారు. దుర్మార్గాన్ని అవలంబించారు. వారిని హీనంగా నరకాగ్ని వైపునకు గుంపులు గుంపులుగా తోలుకుపోవడం జరుగుతుంది. వారి చెడ్డనివాసం కోసం నరకద్వారాలు తెరుచుకోబడతాయి. వారి మూర్ఖపు అవిశ్వాసానికి, దుర్మార్గానికి ప్రతిఫలం ఇది.





39. అజ్ జుమర్<sup>1</sup> సూరా

అవతరణ : మక్కా ఆయతులు : 75

అపార కరుణామయుడు, పరమ కృపాశీలుడైన అల్లాహ్ పేరుతో

1 ఈ గ్రంథావతరణ స్వాధిక్యమైన, వివేకపంతుడైన అల్లాహ్ తరపున జరిగింది.

2 (ఓ ముహమ్మద్ - సఅసం!) మేమీ గ్రంథాన్ని సత్యబద్ధంగా<sup>2</sup> నీ వైపుకు పంపాము. కాబట్టి నువ్వు అల్లాహ్ ను మాత్రమే ఆరాధించు - ధర్మాన్ని ఆయనకు మాత్రమే ప్రత్యేకిస్తూ!<sup>3</sup>

3 జాగ్రత్త! నిష్కల్మషమైన ఆరాధన మాత్రమే అల్లాహ్ కు చెందుతుంది.<sup>4</sup>

سُورَةُ الرُّمَّر

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تَنْزِیْلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِیْزِ الْحَكِیْمِ ①

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَاَعْمُدْ لِلّٰهِ مَخْلَصًا  
لِّهَ الدِّیْنِ ②

الَّذِیْهِ الدِّیْنُ الْحَالِصُ وَالَّذِیْنَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِیَاءُ

1. మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ప్రతి రోజూ రాత్రి బనీ ఇస్రాయిల్ సూరాను, అజ్జుమర్ సూరాను పారాయణం చేసేవారని హదీసులో వుంది (సహీహ్ తిర్మిజీలో అల్ బానీ దీనిని ప్రామాణిక హదీసుగా పేర్కొన్నారు).
2. అంటే ఇందులో దేవుని ఏకత్వం గురించి, దైవదౌత్యం గురించి, పరలోకం గురించి, దైవాజ్ఞలు, విధుల గురించి చెప్పబడినవన్నీ సత్యంతో కూడుకున్నవి. వాటిని నమ్మి నడుచుకోవటంలోనే మానవ మోక్షం వుంది.
3. ఇక్కడ 'దీన్' అంటే దైవారాధన, దైవవిధేయత అని భావం. 'ఇబ్లాస్' అంటే కేవలం దైవప్రసన్నతను చూరగొనే సంకల్పంతో సత్కార్యం చేయటం. ఈ ఆయతు సంకల్ప ఆవశ్యకతను, చిత్తశుద్ధిని నొక్కిచెబుతోంది. "ఆచరణలు సంకల్పంపై ఆధారపడి ఉంటాయి" అన్న హదీసు ద్వారా కూడా సంకల్పశుద్ధి ఆవశ్యకత ఎటువంటిదో విదితమవుతోంది. అంటే అల్లాహ్ మెప్పును పొందే ఉద్దేశంతో చేయబడే సదాచరణ (అది గనక దైవప్రవక్త విధానానికి అనుగుణంగా ఉంటే) స్వీకరించబడుతుంది. అందులో గనక ఇతరత్రా ఉద్దేశాలు కలగలసి ఉంటే స్వీకారయోగ్యమవదు.
4. చిత్తశుద్ధితో కూడిన ఆరాధనలకు, నిర్మలమైన విధేయతకు అల్లాహ్ మాత్రమే అర్హుడు. ఇలాంటి కల్మషం లేని ఆరాధనలు అల్లాహ్ హక్కుగా పరిగణించబడతాయి. ఆయన

ఎవరయితే అల్లాహ్‌ను గాకుండా ఇతరులను సంరక్షకులుగా ఆశ్రయించారో వారు, “ఈ పెద్దలు మమ్మల్ని అల్లాహ్ సాన్నిధ్యానికి చేర్చటంలో తోడ్పడతారని భావించి<sup>5</sup> మాత్రమే మేము వీళ్లను ఆరాధిస్తున్నామ”ని అంటారు. ఏ విషయం గురించి వారు భేదాభిప్రాయానికి లోనై ఉన్నారో దానికి సంబంధించిన (అసలు) తీర్పు అల్లాహ్ (స్వయంగా) చేస్తాడు.<sup>6</sup> అబద్దాల కోరులకు, కృతఘ్నులకు అల్లాహ్ ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ సన్మార్గం చూపడు.<sup>7</sup>

مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَخْتَارُ  
 بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ بِشَايِعِينَ عَن تَلْفِيزِهِ إِنْ أَلَّفْتُمُوهُم مِّنْ  
 هُوَ كَذِبٌ كَبِيرٌ ﴿۳۹﴾

ఆరాధన లేక దాస్యంలో వేరొకరిని కల్పించటం అధర్మం. విధేయత విషయంలో కూడా వేరొకరిని సహవర్తులుగా నిలబెట్టకూడదు. అయితే దైవప్రవక్త (సఅసం)కు చూపే విధేయతకు మాత్రం దీనినుండి మినహాయింపు ఉంది. ఎందుకంటే దైవప్రవక్త (సఅసం)కు కనబరిచే విధేయత కూడా దైవవిధేయతేనని ఖుద్దుగా అల్లాహ్‌యే ఖరారు చేశాడు. కాని ఇతరుల విధేయతకు మాత్రం అనుమతి లేదు. ఇక ఆరాధన (లేక దాస్యం) విషయానికి వస్తే ఒక్క అల్లాహ్ మినహా లోకంలో మరెవరికీ అందులో భాగస్వామ్యం కల్పించరాదు. ఆఖరికి ప్రవక్తలను కూడా ఆరాధించకూడదు.

5. ఈ ఆయతునుబట్టి అవగతమయ్యేదేమిటంటే మక్కాలోని బహుదైవారాధకులు అల్లాహ్‌నే సృష్టికర్తగా, ఉపాధిప్రదాతగా, విశ్వనిర్వాహకునిగా నమ్మేవారు. మరలాంటప్పుడు వారు దైవేతరులను ఎందుకు పూజించేవారు? బహుశా వారిద్వారా తమకు దైవసామీప్యం లభిస్తుందేమోనన్న పిచ్చి ఆశ వారిచేత ఆ పని చేయించేది. లేదా వారు దైవసన్నిధిలో తమ కోసం సిఫారసు చేస్తారని తలపోసేవారు. “వారు అల్లాహ్ వద్ద మా కొరకు సిఫారసు చేస్తారు” (యూసుఫ్ - 18) అన్న దివ్య వచనం కూడా ఇందుకు ప్రబల సాక్ష్యమే.
6. ఎందుకంటే తాను సత్యమార్గంపై లేనని, తాను చేసేది షిర్క్ అని వారిలో ఎవరూ ప్రపంచంలో ఒప్పుకోరు. కాబట్టి ప్రళయదినాన అల్లాహ్‌యే ఆ విషయంపై తన తీర్పును వినిపించి, దాని ప్రకారం బహుమానం ఇవ్వటమో లేక శిక్ష విధించటమో చేస్తాడు.
7. ఈ బూటకపు దేవుళ్ళ ద్వారా తాము అల్లాహ్ సామీప్యం పొందగలమన్న వారి వాదన ఒక భ్రమ మాత్రమే. వారు సిఫారసు చేస్తారన్నది కూడా మిథ్యే. అల్లాహ్‌ను వదలి ఏ

4 అల్లాహ్ (ఎవరినయినా) సంతానంగా చేసుకోదలచుకుంటే, తన సృష్టితాలలో తాను కోరిన వారిని ఎన్నుకుని ఉండే వాడు. (కాని) ఆయన పరమ పవిత్రుడు. <sup>8</sup> ఆ అల్లాహ్ ఒకే ఒక్కడు, తిరుగులేనివాడు.

5 ఆయన ఆకాశాలను, భూమిని సత్య బద్ధంగా నిర్మించాడు. ఆయన రాత్రిని పగటిపై, పగటిని రాత్రిపై చుట్టివేస్తున్నాడు. <sup>9</sup> సూర్యచంద్రులను కార్యబద్ధుల్ని చేశాడు. (వాటిలో) ప్రతిదీ నిర్ణీత సమయం వరకు సంచరిస్తూ ఉంది. ఆయనే అపార శక్తిమంతుడు, పాపాలను క్షమించేవాడు అని తెలుసుకోండి!

6 ఆయన మిమ్మల్నుందరినీ ఒకే ప్రాణి నుండి పుట్టించాడు. <sup>10</sup> మరి దాంతోనే దాని జతను కూడా చేశాడు. <sup>11</sup> ఇంకా మీ కోసం పశువులలో ఎనిమిది (రకాల) పెంటి

لَوَارَادَ اللهُ أَنْ يَخْتِذَ وَلَدًا لَاصْطَفَىٰ مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ  
سُبْحَانَهُ هُوَ اللهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٤﴾

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ  
وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي  
إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْعَفَّارُ ﴿٥﴾

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَعَمَلُكُمْ مِنْهَا وَجَاهًا أُوتِيتُمْ  
مِنْ أَلْوَانٍ مُّتَنَبِّئَةٌ أَرْوَاهُمْ يُغْلِقُمْ فِي بَطُونٍ أَمْهَتُمْ خَلْقَاتِنِ

అధికారమూ లేని వారిని దేముళ్ళుగా కొలవటం కూడా నమ్మక ద్రోహమే. ఇలాంటి అసత్యవాదులకు, మేలును మరిచే వారికి సన్మార్గ భాగ్యం ఎలా ప్రాప్తిస్తుంది?

8. ఒకవేళ అల్లాహ్ కు సంతానమనేదే ఉంటే ఈ ముష్రిక్కులు నమ్ముతున్నట్లు ఆడ సంతానం ఎందుకుండాలట?! ఆయన తన సృష్టితాలలో తాను కోరిన వారిని కొడుకుగా చేసుకోలేడా? వారు అంటగట్టే ఈ అబద్ధాలకు అల్లాహ్ అతీతుడు, పరిశుద్ధుడు. (ఇబ్నై కసీర్)
9. 'తక్వీర్' అంటే అసలు ఒక వస్తువును మరో వస్తువుతో చుట్టివేయటం అని అర్థం. రాత్రిని పగటిపై చుట్టివేయటం అంటే పగటిని కప్పటం, ఆవరించటం అని భావం. దానివల్ల పగటి వెలుతురు కాస్తా మటుమాయమవుతుంది. అలాగే పగలుతో రాత్రిని కప్పివేసినప్పుడు రాత్రిచీకట్లు పటాపంచలై వెలుగు కిరణాలు ప్రసరిస్తాయి. (ఆరాఫ్: 54 ఆయతు చూడండి).
10. అంటే మొట్టమొదట దేవుడు ఆదం (అలైహిస్సలాం)ను మట్టితో చేశాడు. పిదప ఆ మట్టి బొమ్మలో తన తరపు నుండి ప్రాణం ఊదాడు.
11. అంటే - ఆయన హజ్రత్ హవ్వాను ఆదం (అలైహిస్సలాం) ఎడమ ప్రక్కటెముకచే

- పోతులను అవతరింపజేశాడు. <sup>12</sup>  
 ఆయన మిమ్మల్ని, మీ మాతృగర్భాలలో -  
 మూడేసి చీకట్లలో <sup>13</sup> - ఒకదాని తరు  
 వాత ఒకటిగా రూపకల్పన చేస్తున్నాడు. <sup>14</sup>  
 ఈ అల్లాహ్‌యే మీ ప్రభువు. రాజ్యాధికారం  
 ఆయనదే. ఆయన తప్ప మరో ఆరాధ్య  
 దేవుడు లేడు. మరలాంటప్పుడు మీరు  
 ఎటు తిరిగిపోతున్నారు? <sup>15</sup>

بَعْدَ خَلْقِي فِي ظِلْمَاتٍ تَلْبَسُ ذِكْرُ اللَّهِ رَبِّكُمْ إِلَهُ الْإِلَهِ الرَّحْمَنُ  
 ① هُوَ قَائِلِي تَصَرُّفُونَ

సృజించాడు. ఇది కూడా ఆయన అపురూపమైన సృష్టికి ప్రతిబింబమే. ఎందుకంటే హవ్వా తరువాత మరే స్త్రీ సృజన కూడా పురుషుని ప్రక్కటెముకచే జరగలేదు. ఈ విధంగా సహజత్వానికి విరుద్ధంగా ఉన్న ఈమె సృష్టి ప్రక్రియ కూడా దేవుని అపారమైన శక్తికి ఒక నిదర్శనమే.

12. ఇక్కడ నాలుగు రకాల పశువులు ప్రస్తావనకు వచ్చాయి. గొర్రెలు, మేకలు, ఆవులు (మరియు బర్రెలు), ఒంటెలు, వాటి ఆడ మగలను కలిపితే ఎనిమిది అవుతాయి. వీటి వివరాలు అల్ అన్ అమ్ సూరా (143, 144) లో వచ్చాయి. 'అవతరింపజేశాడు' అనే పదం 'సృష్టించాడు' అన్న అర్థంలో ఉంది. లేక ఒక కథనం ప్రకారం దేవుడు ఈ పశువులను మొదట స్వర్గంలో సృష్టించి, ఆ తరువాత భువిపైకి దించాడు. లేదా దీనికి ఇంకొక అర్థం ఇది: ఈ పశువులు గ్రాసం లేకుండా ఉండలేవు. గ్రాసం మొలిచేది నీళ్లతోనే. మరి ఈ నీరు ఎక్కడి నుంచి వస్తుంది? ఆకాశం నుంచే కదా! ఈ విధంగా చూస్తే ఆకాశం నుంచి నీరు అవతరించనిదే భూమిపై పశుజాతికి మనుగడ ఉండదు (ఫత్ హుల్ ఖదీర్).
13. 'మూడేసి చీకట్లు' అంటే 1. తల్లి కడుపులోని చీకటి 2. గర్భకోశంలోని చీకటి 3. గర్భస్థ శిశువుపై ఉండే పలుచటి పొర (లేక తొడుగు) మరొక చీకటి. ఈ మూడు తెరల చాటున సురక్షిత స్థానంలో మనిషి నిర్మాణదశ మొదలవుతుంది.
14. అంటే అతను తల్లి కడుపులో వివిధ దశలను అధిగమించి సంపూర్ణ మానవాకారం పొందుతాడు. ఉదాహరణకు : మొదట వీర్యకణం గర్భాశయంలో ప్రవేశించి ఫలదీకరణ చెందుతుంది. తరువాత అది నెత్తుటి గడ్డగా తయారవుతుంది. ఆ తరువాత పిండంగా రూపాంతరం చెందుతుంది. దరిమిలా ఆకృతిని సంతరించుకోవటం మొదలెడుతుంది. అటుపిమ్మట ఎముకలు తయారవుతాయి. ఆపైన ప్రాణం పోసుకుని ఒక శిశువు అవుతుంది.
15. (లేదా) మీరు సత్యం నుంచి అసత్యం వైపుకు, సన్మార్గం నుంచి దుర్మార్గం వైపుకు ఎందుకు తరలిపోతున్నారు?

7 ఒకవేళ మీరు తిరస్కార వైఖరిని అవలంబించినట్లయితే అల్లాహ్ కు మీ అవసరం ఎంతమాత్రం లేదు (అన్న విషయాన్ని తెలుసుకోండి).<sup>16</sup> తన దాసుల కృతఘ్నతా ధోరణిని ఆయన ఇష్టపడడు. మీరు గనక కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా మసలుకుంటే, దాన్ని ఆయన మీ కోసం ఇష్టపడతాడు.<sup>17</sup>

బరువును మోసేవాడెవడూ ఇంకొకరి బరువును మోయడు. మరి మీరంతా మరలిపోవలసింది మీ ప్రభువు వైపునకే. మీరు చేస్తూ ఉన్న కర్మలను ఆయన మీకు తెలియపరుస్తాడు. ఆయన అంతర్యాల్లోని విషయాన్ని సయితం ఎరిగినవాడు.

8 మనిషికి ఎప్పుడైనా, ఏదైనా ఆపద వచ్చిపడితే తన ప్రభువు వైపుకు మరలి ఆయన్ని(అదేపనిగా) మొరపెట్టుకుంటాడు. మరి అల్లాహ్ అతనికి తన వద్దనుంచి అనుగ్రహాన్ని ప్రసాదిస్తే అంతకుమునుపు అతను దేనికోసం (కడుదీనంగా) మొరపెట్టుకున్నాడో దాన్ని మరచిపోతాడు.<sup>18</sup>

إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ  
وَأَنْ تَشْكُرُوا يَرْضَاهُ لَكُمْ وَالْزُّكْرُ وَالزُّكْرُ وَزُرْ أٰخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ  
رَبِّكُمْ فَرَجِعْكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ  
الصُّدُورِ ﴿٥﴾

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ فَذُكِرَ رَبَّهُ مُبِيبًا إِلَيْهِ تَعَرَّأَ إِذَا حَوَّلَهُ  
نِعْمَةً مِنْهُ نَبَىٰ مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ يَلُو

16. దీని వివరణ కోసం ఇబ్రాహీం సూరా 8వ ఆయతుకు ఇవ్వబడిన పాదసూచికను చూడండి.
17. మనిషి అవలంబించే తిరస్కార వైఖరి దైవప్రణాళిక ననుసరించే జరిగినప్పటికీ తిరస్కార వైఖరిని అల్లాహ్ మాత్రం ఇష్టపడడు. ఆయన ప్రసన్నతను బడసే మార్గం కృతజ్ఞతా మార్గమే గాని తిరస్కారమార్గం కాదు. అంటే దైవప్రణాళిక వేరు - దైవప్రసన్నత వేరు. ఇంతకు ముందు కూడా ఈ దృక్పథం గురించి కొన్నిచోట్ల చర్చించటం జరిగింది. ఉదాహరణకు : అల్ బఖరా సూరాలోని 253వ ఆయతుకు ఇవ్వబడిన పాదసూచికను చూడగలరు.
18. లేదా ఆ ఆపదను మరచిపోతాడు. ఒకప్పుడు ఆ గండం నుంచి బయటపడటానికి ఇతర దేముళ్ళందరినీ వదిలేసి కేవలం అల్లాహ్ ను వేడుకునేవాడు. కాని అల్లాహ్ తన కృపతో అతన్ని గండం నుంచి గట్టెక్కించిన తరువాత అల్లాహ్ ను మరచిపోయి నకిలీదేవుళ్ల వెనుక పరుగులు తీయసాగాడు.

అల్లాహ్ మార్గం నుంచి (ఇతరుల్ని కూడా) పెడత్రోవ పట్టించడానికి అల్లాహ్ కు భాగస్వాముల్ని కల్పించటం మొదలెడతాడు. (ఓ ప్రవక్తా!) ఇలా చెప్పు : “నీ తిరస్కార వైఖరి లాభాలను కొన్నాళ్ళపాటు అనుభవించు. తుదకు నువ్వు నరక వాసులలో చేరేవాడివే.”

**9** ఏమిటి, ఏ వ్యక్తి అయితే రాత్రి వేళల్లో సాష్టాంగప్రణామం చేస్తూ, దైవారాధనలో నిలబడుతున్నాడో, పరలోకానికి భయపడుతూ, తన ప్రభువు కారుణ్యాన్ని ఆశిస్తున్నాడో అతను<sup>19</sup> (మరియు దానికి విరుద్ధంగా ప్రవర్తించేవాడు - ఇద్దరూ సమానులు కాగలరా?). చెప్పండి - తెలిసినవారు, తెలియనివారు ఒక్కటేనా?<sup>20</sup>

أَنذَادِ الْبِضْلِ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ مَتَّعْتُكُمْ بِكُمْ وَأَقْلَابًا  
 ۞ أَنْتَ مِنَ أَصْحَابِ النَّارِ

أَمَنْ هُوَ قَائِلٌ أَنْتَ الْبِضْلِ سَاجِدًا وَأَقْلَابًا حَذَرُ الْإِحْرَاقِ  
 وَيَرْجُو رَحْمَةً رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ

19. ఒక వైపేమో చేసిన మేలును మరచి వాడవాడనా తిరిగే వ్యక్తి ఒకడున్నాడు - మరోవైపు కష్టసుఖాలలో ఏక దైవారాధన చేస్తూ రాత్రి సమయాల్లో దీనాతిదీనంగా నిజప్రభువును వేడుకుంటూ, నమాజులో రుకూ సజ్దాలు చేస్తూ ఆయన కటాక్షంపై ఆశలుపెట్టుకున్న విశ్వాసి ఉన్నాడు. వీళ్ళిద్దరూ సరిసమానులవుతారా? కారు. ముమ్మాటికీ కాలేరు. దైవభీతి పట్ల, దైవకారుణ్యం పట్ల ఆశాభావం గురించి ఒక హదీసులో ఇలా ఉంది :

హజ్రత్ అనస్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సఅసం) ఒక వ్యక్తి దగ్గరకు వెళ్ళారు. అప్పుడు ఆ వ్యక్తికి మరణ ఘడియలు ఆసన్నమై వున్నాయి. “ప్రస్తుతం నువ్వు ఏ స్థితిలో ఉన్నావ్?” అని దైవప్రవక్త (సఅసం) అతన్ని ప్రశ్నించగా, “నేను దైవకారుణ్యంపై ఆశలు పెట్టుకుని ఉన్నాను. (అదే సమయంలో) నా పాపాల కారణంగా దైవానికి భయపడుతున్నాను” అని అన్నాడు. అప్పుడు దైవప్రవక్త (సఅసం) ఇలా అన్నారు - “ఇలాంటి క్షణాల్లో ఏ భక్తుని హృదయంలో ఈ రెండు విషయాలు కూడా ఉంటాయో అతనికి అల్లాహ్ అతను ఆశించిన దానిని ప్రసాదిస్తాడు. అతను భయపడేదాని నుంచి రక్షిస్తాడు.” (తిర్మిడీ, ఇబ్ను మాజ - కితాబుజ్జుహ్దా...)

20. అల్లాహ్ చేసిన వాగ్దానం సత్యమని, అది ఖచ్చితంగా నెరవేరుతుందని తెలిసిన వారు కొందరున్నారు. ఈ సత్యాన్ని తెలుసుకోలేనివారు కొందరున్నారు. మరి వారంతా



బుద్ధిమంతులు మాత్రమే ఉపదేశాన్ని గ్రహిస్తారు. <sup>21</sup>

10 (ఓ ప్రవక్తా!) ఇలా చెప్పు : “విశ్వసించిన ఓ నా దాసులారా! మీ ప్రభువుకు భయపడుతూ ఉండండి. <sup>22</sup> ఈ లోకంలో సత్కర్మలు చేసినవారికి మేలు <sup>23</sup> జరుగుతుంది. అల్లాహ్ భూమి ఎంతో విశాలమైనది. <sup>24</sup> సహనం వహించేవారికి లెక్కలేనంత పుణ్యఫలం ప్రసాదించబడుతుంది.” <sup>25</sup>

وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُوا لَوْلَا أَلْبَابُ ۝

قُلْ يَبْعَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّ كَمَا تِلْكَ ذُنُوبَكُمْ أَحْسَنُوا  
فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَأَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةٌ إِنَّمَا يُوَقَى

الضَّالِّينَ أَنْ جَزَاءُ مَا كَفَرُوا فِيهَا لَئِيمٌ ۝

సమానులవుతారా? ఒకడేమో మహాజ్ఞాని. ఇంకొకడేమో అజ్ఞాని. వీళ్ళిద్దరూ సమానులేనా? జ్ఞానం - అజ్ఞానంలో వ్యత్యాసమున్నట్లే జ్ఞాన సంపన్నునిలో - మూర్ఖునిలో వ్యత్యాసం ఉంది. అలాగే దైవవిధేయత - దేవుని పట్ల అవిధేయత రెండూ సమానం కాజాలవు. మరికొంతమంది విద్వాంసుల ప్రకారం తెలుసుకున్న దానికి అనుగుణంగా ఆచరించేవాడే సినలైన జ్ఞాని. ఎందుకంటే ఇటువంటి వ్యక్తి మాత్రమే తన జ్ఞానం ద్వారా ప్రయోజనం పొందుతాడు. ఆచరణ లోపించిన జ్ఞాని అసలు జ్ఞానియే కాదు. దీని ప్రకారం ఒక ఆచరణాశీలి మరో ఆచరణాహీనుడు ఎన్నటికీ సమానులు కాజాలరని ఖుర్ఆన్ ప్రబోధిస్తున్నట్లు మనకు అర్థమవుతోంది.

21. ఆ ‘బుద్ధిమంతులు’ విశ్వాసులేగాని అవిశ్వాసుల్లోని వారు కారు. వారు (అవిశ్వాసులు) కూడా తమను తాము బుద్ధిజీవులుగా, వివేచనగల వారుగా భావిస్తారుగాని తమ బుద్ధికుశలతను ఉపయోగించి సత్యాసత్యాలను పరికించరు. హితబోధను గ్రహించరు. అలాంటప్పుడు వారి తెలివితేటల వల్ల వారికి ఒరిగేదేమిటి?
22. అంటే - ఆయనకే విధేయత చూపండి. పాపకార్యాలకు దూరంగా ఉండండి. నిర్మలమైన మనస్సుతో దైవాన్ని ఆరాధించండి. ఆరాధనలోగానీ, విధేయతలో గానీ ఇంకొకరికి సాటి కల్పించకండి.
23. దైవభీతి వల్ల కలిగే మేలు ఇది. ఇక్కడ ‘మేలు జరగటం’ అంటే స్వర్గం లభించటం, స్వర్గంలోని శాశ్విత అనుగ్రహాలు ప్రాప్తించటం అని భావం.
24. ఈ వాక్యంలో ‘హిజ్రత్’ గురించిన సంకేతం ఉంది. స్వస్థలంలో విశ్వాసంపై నిలకడ కలిగి ఉండటం, భయభక్తుల వైఖరిని అవలంబించటం కష్టమనుకుంటే జీవితాంతం అక్కడే మ్రొగ్గుతూ ఉండటం వాంఛనీయం కాదు. ఆ ప్రాంతాన్ని వదలి మరో ప్రాంతానికి - దైవాదేశాల కనుగుణంగా జీవితం గడిపేందుకు సానుకూలంగా ఉండే ప్రాంతానికి - వలసపోవాలి.

**11** (ఓ ప్రవక్తా!) వారికి చెప్పు : “ఆరాధనను అల్లాహ్ కే ప్రత్యేకించి ఆయన్ని మాత్రమే ఆరాధించాలని నాకు ఆజ్ఞాపించబడింది.”

**12** “అజ్జను శిరసావహించే వారిలో నేను తొలివాణ్ణి కావాలని కూడా నాకు ఆజ్ఞాపించబడింది.”<sup>26</sup>

**13** “నేను గనక నా ప్రభువుకు అవిధేయత చూపినట్లయితే, ఆ మహాదినాన పడే శిక్షను గురించి భయపడుతున్నాను” అని కూడా చెప్పు.

**14** ఇలా చెప్పు : “నేను మాత్రం నా దాస్యాన్ని అల్లాహ్ కే ప్రత్యేకించి, ఆయన్నే ఆరాధిస్తాను.

**15** “మీరు ఆయన్ని వదలి ఎవరెవరిని పూజించదలుస్తున్నారో పూజించుకోండి.”  
ఇంకా ఇలా చెప్పు : “ప్రళయదినాన తాము నష్టపోయినదిగాక, తమ పరివారానికి కూడా నష్టం చేకూర్చినవారే పూర్తిగా నష్టపోయినవారు. బాగా వినండి! ఘోరమైన నష్టం ఇదే.”

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۝

وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ۝

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝

قُلْ اللَّهُ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ۝

فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ قُلْ إِنَّ الْخَيْرَ مِنَ الْآلِهَةِ  
خَيْرٌ وَأَنْفُسُهُمْ وَ أَهْلِبَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَزْوَاجًا

هُوَ الْحَرَامُ الْبَيْتِ ۝

25. అదేవిధంగా విశ్వాస మార్గంలో కష్టనష్టాలు కూడా అనివార్యమే. ఈ మార్గంలో విషయాలసను, మనోవాంఛలను త్యాగం చేయవలసి ఉంటుంది. ఇది సహనంతో, సాహసంతో కూడుకున్న పని. అందుకే ఇలాంటి సహనమూర్తులకు లభించే స్థానాలు కూడా ఉన్నతమైనవే. వారి సదాచరణలకు గాను పూర్తి ప్రతిఫలం ఇవ్వబడుతుంది. అది లెక్కలేనంతగా ఉంటుంది.

సహనానికిగాను లభించే ఈ ఉన్నత స్థానాన్ని అర్జించటానికి ప్రతి ముస్లిం పాటుపడాలి. ఎందుకంటే తొందరపాలు వల్ల, క్రియాశూన్యత వల్ల వచ్చిపడిన విపత్తులు తొలిగిపోవు. జరిగిన నష్టం ఎలాగూ జరిగిపోయినప్పుడు నిందాలోపణల్లో కాలక్షేపం చేసి లాభం లేదు. అలాంటి పరిస్థితుల్లో మనిషి నిగ్రహం పాటిస్తే, దైవచ్ఛతో రాజీపడిపోతే అందుకుగాను అల్లాహ్ ఉత్తమ ప్రతిఫలాన్ని ఇస్తాడు.

16 వారిని పైనుంచీ, క్రిందినుంచీ అగ్ని మేఘాలు (జ్వాలలు) ఆవరిస్తూ ఉంటాయి. 27 వాటి (యాతన) నుంచి అల్లాహ్ తన దాసులను భయపెడు తున్నాడు. 28 “ఓ నా దాసులారా! అందుకే నాకు భయపడండి.”

17 మరెవరయితే తాగూత్ (పైతాన్) దాస్యానికి దూరంగా ఉన్నారో, (సంపూర్తిగా) అల్లాహ్ వైపునకు మరలారో, వారు శుభవార్తకు అర్హులు. కనుక (అటు వంటి) నా దాసులకు (ఓ ముహమ్మద్!) శుభవార్తను వినిపించు.

18 వారు మాటను శ్రద్ధగా వింటారు. అందులోని మంచి విషయాన్ని 29 ఖచ్చితంగా అనుసరిస్తారు. అల్లాహ్ సన్మార్గం చూపినది వారికే. బుద్ధి కలవారు కూడా వారే. 30

أَمْ مَنْ فَوَيْتَهُمْ ظِلُّ مِنَ النَّارِ وَمَنْ مَحَرَّمَ ظِلُّ ذَلِكَ يَخَوْفُ  
اللَّهُ بِهِ عِبَادَةَ يَعْبَادُونَ ۝۱۶

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ  
أُمُّ الْبَنَاتِ قَبِيْرُ عِبَادٍ ۝۱۶

الَّذِينَ يَسْمَعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ  
هَدَاهُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ ۝۱۶

26. అంటే తాతముత్తాతల జీవన విధానాన్ని పరిత్యజించి ఏకదైవారాధనను అవలంబించటంలో నేను అందరికన్నా ముందు ఉండాలని నా ప్రభువు ఆదేశించాడు.
27. ‘జులల్’ అంటే అసలు నీడ అని అర్థం. ఇది బహువచనం. కాని ఈ ఆయతులో నీడ అంటే అగ్ని పొరలు అని అర్థం. అంటే వారిని క్రింది నుంచీ, పైనుంచీ అగ్ని కీలలు క్రమ్ముకుంటూ ఉంటాయి (ఫత్హుల్ ఖదీర్).
28. అటువంటి భయంకరమైన శిక్షకు తన దాసులు గురికావటం అల్లాహ్ కు అస్సలు ఇష్టం ఉండదు. అందుకే ఆయన దాని గురించి తన భక్తులను హెచ్చరిస్తున్నాడు. తన విధేయతా విధానాన్ని అవలంబించి ఆ దుర్భర యాతన నుంచి రక్షణ పొందమని కోరుతున్నాడు.
29. ఈ ఆయతులో ‘అహ్సను’ అంటే పటిష్ఠమైన విషయం, గట్టి మాట అన్న అర్థాలు వస్తాయి. లేదా చేయవలసిన వాటిలో అన్నిటికన్నా మంచివి అన్న భావం కూడా అందులో ఇమిడి ఉంది. ఏ వ్యవహారంలోనైనా గట్టి విషయాన్ని ఎంపిక చేసుకుంటారు అన్న అర్థం కూడా వస్తుంది. కఠినత్వానికి బదులు మన్నింపుల వైఖరిని అనుసరిస్తారన్న అర్థం కూడా వస్తుంది.
30. ఎందుకంటే వారు తమ బుద్ధివివేకాల ద్వారా లబ్ధి పొందారు. ఇతరుల లాగా వారు వృధాగా కాలక్షేపం చేస్తూ కూర్చోలేదు.

19 ఏ వ్యక్తికి వ్యతిరేకంగా శిక్షా వాక్కు ఖరారైపోయిందో,<sup>31</sup> అగ్నికి ఆహుతి అయిపోయిన (అటువంటి) వాణ్ణి నువ్వు బయటికి తీయగలవా?<sup>32</sup>

20 అయితే తమ ప్రభువుకు భయపడుతూ ఉండేవారికోసం (అంతస్తులుగా కట్టబడిన) మేడలున్నాయి. వాటిపై (మరిన్ని) అంతస్తులు నిర్మించబడి ఉన్నాయి.<sup>33</sup> మరి వాటికింద కాలువలు ప్రవహిస్తూ ఉన్నాయి. అల్లాహ్ వాగ్దానం ఇది.<sup>34</sup> అల్లాహ్ తన వాగ్దానానికి విరుద్ధంగా చేయడు.

أَمَّنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَأَنْتَ مُتَعَدِّلٌ  
فِي النَّارِ ﴿١٩﴾

لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّوَعَّاكَ مِنْ قَوْمِكَ عَرَفُوا مَبِيتَهُ الْحَجْرِي  
مِنْ حَمِيمٍ الْأَنْهَارِ وَعَدَّ اللَّهُ لِخَلْفِ اللَّهِ الْيَعْبَادِ ﴿٢٠﴾

31. అంటే అతని తలరాత ప్రకారం, అతని స్వయంకృతాల ప్రకారం అతను శిక్షార్హుడని తేలిపోయింది. అవిశ్వాసం, అన్యాయం, అపరాధాలలో అతను చివరి హద్దులవరకూ చేరుకున్నాడు. అక్కణ్ణుంచి అతను తిరిగి రావటమనేది అసంభవం. ఉదాహరణకు: అబూజహల్, ఆస్ బిన్ వాయల్ తదితరులు. తమ పాపాల కారణంగా వారు నలువైపుల నుంచీ ముట్టడించబడి, నరకాగ్నికి ఆహుతి అయ్యారు.
32. తన జాతి ప్రజలు నరకాగ్నికి ఆహుతి కావటం మహాప్రవక్త (స)కు ఎంతమాత్రం ఇష్టం లేదు. వారంతా 'విశ్వసించి' నరకయాతన నుంచి విముక్తి పొందాలన్నదే ఆయన కోరిక. ఈ ఆయతులో అల్లాహ్ తన ప్రవక్తను ఓదారుస్తున్నాడు - "ఓ ముహమ్మద్ (స)! నీవు ఆ విధంగా కోరుకోవటంలో తప్పు లేదు. పైగా అది మంచి కోరికే. కాని నరకానికి ఆహుతి కావటం ఖాయమని తేలిపోయిన వ్యక్తిని మాత్రం నువ్వు నరకాగ్ని నుంచి రక్షించలేవు" అని స్పష్టం చేశాడు.
33. దీని అర్థం ఏమిటంటే స్వర్గంలో ఎన్నో అంతస్తులు ఉంటాయి. పలు అంతస్తుల పెద్ద పెద్ద భవనాలు అత్యధికంగా ఉంటాయి. స్వర్గవాసులలోని వివిధ శ్రేణులనుబట్టి వారికి ఆయా స్థానాలు (అంతస్తులు) కేటాయించబడతాయి. ఆ భవనాల వద్ద స్వర్గవాసుల అభిరుచికి అనుగుణంగా మద్యం, పాలు, త్రాగు నీరు, తేనెల పిల్లకాలువలు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి.
34. అల్లాహ్ విశ్వాసులైన తన దాసులకు స్వర్గం గురించి వాగ్దానం చేసి ఉన్నాడు. దేవుడు చేసిన వాగ్దానం తప్పక నెరవేరుతుంది. ఆయన వాగ్దానానికి వ్యతిరేకంగా చేసేవాడు కాదు.

21 ఏమిటి, నువ్వు చూడలేదా? - అల్లాహ్ ఆకాశం నుంచి వర్షాన్ని కురిపించి, దాన్ని భూగర్భంలోని ఊటలలోనికి చేరుస్తున్నాడు. <sup>35</sup> మరి దాని ద్వారా రకరకాల పంటల్ని ఉత్పన్నం చేస్తున్నాడు. <sup>36</sup> మరి అవి ఎండిపోతాయి. అప్పుడు నువ్వు వాటిని పసుపు రంగులో చూస్తావు. తరువాత వాటిని పొట్టు పొట్టుగా చేసేస్తాడు. <sup>37</sup> విజ్ఞుల కోసం ఇందులో మహోపదేశం ఉంది. <sup>38</sup>

الَّذِينَ أَنْزَلَ اللَّهُ الْمَاءَ فَسَلَكَهُ يَنْبِيعًا فِي الْأَرْضِ  
 ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا غَضْبًا الْوَالِئًا ثُمَّ يُخْرِجُ قَرْنًا مُمِصًّا ثُمَّ يَجْعَلُهُ  
 حُطَامًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٣١﴾

35. 'యనాబీఅ' అంటే నీటి ఊటలు, చలమలు, భూగర్భ జలనిధులు అని అర్థం. అంటే ఆకాశం నుంచి వర్షం రూపంలో కురిసే నీరు భూమిలో ఇంకిపోతుంది. ఆ తరువాత అది నీటి ఊటలుగా పెల్లుబుకుతుంది లేదా జలాశయాలలో, నదీనదాలలో చేరుతుంది.
36. చూడబోతే ఆ నీరంతా ఒక్కటే. కాని దానిద్వారా రకరకాల పంటలు, పండ్లు పండు తున్నాయి. వాటి రంగు వేరు, రుచివేరు, సువాసన కూడా ఒండొక దానికన్నా భిన్నంగా ఉంటుంది.
37. పచ్చగా కళకళలాడుతూ ఉండే ఆ పంటలు ఒక దశకు చేరుకున్నాక ఎండిపోయి, పసుపు వర్ణాన్ని సంతరించుకుంటాయి. ఆ తరువాత అవి తొక్కుగా మారిపోతాయి. చెట్లకొమ్మలు, రెమ్మలు సయితం ఎండిపోయి, చీలిపోతాయి.
38. ఈ ప్రపంచం గతి కూడా ఇంతేనన్న సంగతిని బుద్ధిజీవులు ఈ ఉపమానం ద్వారా గ్రహిస్తారు. ఈ ప్రపంచం నశించే రోజు తప్పకుండా వస్తుంది. దీని తక్కుకు బెకుకులు, అందాలు తాత్కాలికమైనవి. కనుక మనిషి పొద్దన్నమానం ఈ లోకంపైనే మనసును లగ్నం చేయకూడదు. మరణానంతర జీవితం కొరకు అతడు సన్నాహాలు మొదలెట్టాలి. ఎందుకంటే మరణానంతర జీవితం శాశ్వితమైనది, అనశ్వరమైనది.

మరికొంతమంది వ్యాఖ్యాతలు ఈ వాక్యానికి చెప్పిన భావం ఇలా ఉంది : నిజానికి ఈ ఆయతులో దివ్య ఖుర్ఆన్, విశ్వాసుల మనోక్షేత్రాల ఉపమానం ఇవ్వబడింది. అల్లాహ్ ఆకాశం నుంచి దివ్య ఖుర్ఆన్ ను అవతరింపజేశాడు. దాన్ని ఆయన విశ్వాసుల హృదయాంతరాళాల్లోకి చేరవేస్తాడు. దానిద్వారా వారిలోని ధార్మిక సుగుణాలు అభివ్యక్తమవుతాయి. ఆ విధంగా విశ్వాసుల విశ్వాసం మరింతగా పెరుగుతుంది. అయితే ఎవరి హృదయాలలో రోగం ఉందో అవి బంజరు భూమిలా ఎండిపోతాయి (ఫత్హుల్ ఖదీర్).

**22** ఏ వ్యక్తి హృదయాన్ని అల్లాహ్ ఇస్లాం కోసం విప్పాడో, (అతను గుణపారం నేర్చుకోని వ్యక్తిలాంటివాడు కాగలడా?) అతడు తన ప్రభువు తరపు నుంచి వచ్చిన కాంతిపై ఉన్నాడు. <sup>39</sup> అల్లాహ్ స్మరణపట్ల ఎవరి హృదయాలు (మెత్తబడకుండా) కరకుగా మారాయో వారికి వినాశం తప్పదు. వారు స్పష్టమైన మార్గభ్రష్టతకు గురై ఉన్నారు.

**23** అల్లాహ్ అత్యుత్తమమైన మాటను అవతరింపజేశాడు. అది పరస్పరం పోలిక కలిగిఉండే, పదేపదే పునరావృతం అవుతూ ఉండే ఆయతులతో కూడిన గ్రంథం రూపంలో ఉంది. <sup>40</sup> దానివల్ల తమ ప్రభువుకు భయపడేవారి శరీరాలపై రోమాలు నిక్కబొడుచుకుంటాయి. <sup>41</sup> ఆ తరువాత వారి శరీరాలు, హృదయాలు అల్లాహ్ స్మరణపట్ల మెత్తబడి పోతాయి. <sup>42</sup>

أَفَمَنْ شَرَّ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَىٰ رُبٍّ مِّنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ  
لِّلْغَيْبَةِ قُلُوبِهِمْ مِّنْ ذِكْرِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٣٩﴾

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْكِتَابِ كِتَابًا مِّمَّا تَمَتَّعْنَا بِتَفَعُّرٍ مِّنْهُ  
جُلُودَ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ

- 39. అంటే - ఏ వ్యక్తికయితే సత్యాన్ని స్వీకరించి, సన్మార్గాన్ని అవలంబించే సద్బుద్ధి దేవుని తరపున లభించిందో ఆ వ్యక్తి తన ప్రభువు తరపున వెలుగును పొందినట్లే. ఇటువంటి ధన్యజీవిని సంకుచిత మనస్కుడు, కఠినుడు, అంధకారంలో మగ్గుతున్న దౌర్భాగ్యునితో పోల్చటం సమంజసమేనా?
- 40. 'అహ్మనుల్ హదీస్' అంటే దివ్య ఖుర్ఆన్. 'పోలిక కలిగి ఉంటాయి' అనంటే ఈ గ్రంథంలోని భాగాలన్నీ ఉత్తమ బోధనలోనూ, భావం రీత్యాను, ప్రామాణికత దృష్ట్యా కూడా ఒకటి మరొకదానిని పోలి ఉంటాయి. లేదా అది వెనుకటి ఆకాశ గ్రంథాల బోధనా శైలిని పోలి ఉంటుంది. అలాగే ఈ గ్రంథం 'మసానీ' కూడాను. అంటే ఇందులోని సంఘటనలు, వృత్తాంతాలు, బోధనలు, ఆదేశాలు మాటిమాటికీ పునరావృతం అవుతూ ఉంటాయి.
- 41. ఎందుకంటే అవిధేయులకు చేయబడిన హెచ్చరికలను వారు అర్థం చేసుకునేవారై ఉంటారు.
- 42. దైవకారుణ్యం పట్ల వారి హృదయాలలో ఆశలు జనించగానే వారిలో విధేయతా భావం పెరుగుతుంది. అణకువ పెంపొందుతుంది. వెంటనే వారు దైవధ్యానం వైపుకు

ఇదీ అల్లాహ్ మార్గదర్శకత్వం. దాని ద్వారా ఆయన తాను కోరిన వారిని సన్మార్గానికి తెస్తాడు. మరి అల్లాహ్ ఎవరిని మార్గం నుండి తప్పిస్తాడో అతనికి మార్గం చూపే వాడెవడూ ఉండడు.

**24** ఎవరయితే ప్రళయదినాన దుర్భరమైన శిక్ష పడకుండా తన ముఖాన్ని దాలుగా పెట్టుకుంటాడో (అతను ప్రళయదినాన నిశ్చింతగా ఉండేవానితో సమానం కాగలడా?) “మీరు సంపాదించుకున్న దాని రుచిని చూడండి”<sup>43</sup> అని ఆ దుర్మార్గులతో అనబడుతుంది.

إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ۝۱۳

أَفَمَنْ يَتَّبِعْ يُوجِبْهُ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ۝۱۴

మరలుతారు. దీనిగురించి హజ్రత్ ఖతాదా (రజి) ఇలా అంటున్నారు : ఈ ఆయత్లో దేవుని పుణ్యపురుషుల (ఔలియాల) సద్గుణాలు వివరించబడ్డాయి. వారి హృదయాలు దైవభీతితో కంపిస్తాయి. వారి కళ్లనుంచి కన్నీళ్లు ప్రవహిస్తాయి. తుదకు దైవనామస్మరణ ద్వారా వారి హృదయాలు నెమ్మదిస్తాయి. వారు మత్తులో మునిగి ఉండటం గానీ, వారి బుద్ధివివేకాలు పని చేయకపోవటంగానీ జరగదు. ఎందుకంటే ధర్మంలో కొత్తపుంతలు తొక్కేవారు (బిద్అతీలు) మాత్రమే ఇలా నిక్షేపంగా ఉంటారు. ఈ పరిస్థితిలో పైతాన్ ప్రమేయం ఉంటుంది” (ఇబ్నె కసీర్). నేడు బిద్అతీలు పెట్టుకునే ఖవ్వాలీ ప్రోగ్రాములలో జరిగేవి ఇలాంటి పైతాన్ పోకడలే కదా! అదేమంటే అది ఆధ్యాత్మికతలో అంతర్భాగం అని వారు సమర్థించుకుంటారు.

ఈ నేపథ్యంలో ఇమామ్ ఇబ్నె కసీర్ ఇలా అంటున్నారు : “ఈ విషయంలో విశ్వాసుల వైఖరి అవిశ్వాసులకు విరుద్ధమైనది. 1. అవిశ్వాసులు నీతిబాహ్యమైన పాటలను వింటే విశ్వాసులు మాత్రం ఖుర్ఆన్ పారాయణం వింటారు. 2. విశ్వాసులు ఖుర్ఆన్ విన్నప్పుడు దైవభీతి మూలంగా, దేవుని కారుణ్యం పట్ల ఆశ కారణంగా, దైవప్రేమ మూలంగా, తమకు అర్థమైన విషయం మూలంగా వారి శరీరాలు కంపిస్తాయి. వారి గుండెలు కరిగి కన్నీళ్ళై ప్రవహిస్తాయి. వారు దైవసన్నిధిలో సాష్టాంగపడతారు. కాని అదే సమయంలో అవిశ్వాసులు, అవిధేయులు ఆటపాటల్లో మునిగి ఉంటారు. 3. ఖుర్ఆన్ పఠన సమయంలో విశ్వాసులు ఎంతో వినయంగా, సంస్కారవంతుల్లా కూర్చుంటారు. మహాప్రవక్త ప్రియసహచరుల పద్ధతి ఇందుకు ప్రబల నిదర్శనం. తత్కారణంగా వారు తాదాత్మ్యం చెందుతారు. వారి రోమాలు నిక్కబొడుచుకుంటాయి. దైవనామస్మరణ వైపుకు వారి హృదయాలు మొగ్గుతాయి (ఇబ్నె కసీర్).

**25** వారి పూర్వీకులు (కూడా) ధిక్కరించారు. మరి వారిపై వారు ఊహించనైనా లేని చోటునుంచి శిక్ష వచ్చిపడింది. <sup>44</sup>

**26** అల్లాహ్ ప్రాపంచిక జీవితంలోనే వారికి అవమానం రుచి చూపించాడు. <sup>45</sup> పరలోక యాతనైతే ఇంతకన్నా ఎంతో పెద్దది. ఈ సంగతిని వారు గ్రహిస్తే ఎంత బావుండు!

**27** నిశ్చయంగా మేము ఈ ఖుర్ఆనులో ప్రజల కొరకు అన్నిరకాల ఉపమానాలను వివరించాము - బహుశా వారు హితబోధను గ్రహిస్తారేమోనని! <sup>46</sup>

**28** (ఈ) ఖుర్ఆన్ అరబీలో ఉంది. ఇందులో ఎలాంటి వక్రతా లేదు. (దీని ద్వారా) వారు బహుశా భయభక్తుల వైఖరిని అవలంబించవచ్చు. <sup>47</sup>

كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَآتَاهُمُ الْعَذَابُ  
مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۴۵﴾

فَآذَنَهُمُ اللَّهُ الْخُرُوبَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْعَذَابَ الْآخِرَةَ  
أَكْبَرَ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۴۶﴾

وَلَقَدْ صَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ  
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۴۷﴾

﴿۴۷﴾ قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۴۸﴾

43. మరి ఈ వ్యక్తి ప్రశయదినాన నిశ్చింతగా, హాయిగా ఉండే వ్యక్తితో సరిసమానుడవు తాడా? కాలేదు కదా!

44. మరి వారిని ఆ అవమానాల నుంచి ఎవరూ కాపాడలేదు.

45. ఈ వాక్యంలో మక్కా అవిశ్వాసులకు తీవ్రమైన హెచ్చరిక ఉంది. తమ ప్రవక్తలను ధిక్కరించిన పూర్వపు జాతులకు ప్రపంచంలో ఘోర పరాభవం ఎదురయింది. మీరేమో మీ మధ్య వున్న పురుషోత్తముణ్ణి (ముహమ్మద్ - (స) ను), అత్యంత శ్రేష్ఠుడైన ప్రవక్తను తిరస్కరిస్తున్నారు. మరి మీకు పట్టే దుర్గతిని గురించి ఎప్పుడైనా ఆలోచించారా?

46. అంటే ప్రజలు ఆలోచించి, విషయాన్ని అర్థం చేసుకుంటారని వారి ముందు రకరకాల ఉదాహరణలు విశదీకరించబడ్డాయి.

47. ఈ గ్రంథం సుస్పష్టమైన అరబీ భాషలో ఉంది. ఇందులో ఎలాంటి అస్పష్టతగానీ, డొంకతిరుగుడు మాటగానీ లేదు. ప్రతి విషయం చాలా సూటిగా చెప్పబడింది. ఇందులో వివరించబడిన విషయాలకు, చేయబడిన హెచ్చరికలకు ప్రజలు భయపడి రుజువర్తను లవుతారేమోనని ఆశించబడుతోంది.



**29** అల్లాహ్ ఒక ఉదాహరణ ఇస్తున్నాడు: ఒక (బానిస) వ్యక్తి ఉన్నాడు. అతను విరుద్ధ భావాలు గల అనేకమంది భాగస్వాముల క్రింద ఉన్నాడు. రెండవ వ్యక్తి ఒక్కనికే చెందినవాడు (ఒక యజమానికి చెందిన బానిస). వారిద్దరూ సమానులవుతారా? <sup>48</sup> ప్రశంసలన్నీ అల్లాహ్ కొరకే. <sup>49</sup> కాని వారిలో చాలా మంది తెలియనివారు. <sup>50</sup>

فَرَبَّ اللَّهِ مَثَلًا زَجَلًا فِيهِ شُرَكَاءٌ مُتَسَاكِمُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِينَ مَثَلًا أَحْمَدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٢٩﴾

**30** నిశ్చయంగా (ఏదో ఒకనాడు) నీకూ చావు వస్తుంది. వారికీ చావు వస్తుంది.

إِنَّا نَكْفِيكَ وَيَوْمَئِذٍ هُمْ مِمَّنِّيُونَ ﴿٣٠﴾

**31** తర్వాత మీరంతా ప్రళయదినాన మీ ప్రభువు ఎదుట గొడవపడతారు. <sup>51</sup>

ثُمَّ إِنَّا نَوْمِرُ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿٣١﴾

48. ఈ వాక్యంలో ముష్రీక్ (బహుదైవారాధకుని), ముఖ్లిస్ (ఏకదైవారాధకుని) ఉదాహరణ ఇవ్వబడింది. ఒకవ్యక్తి అనేకమంది (భాగస్వామ్య) యజమానులకు బానిసగా ఉన్నాడు. మరి ఆ యజమానుల మధ్య కూడా భావసారూప్యం లేదు. వారు ప్రతి చిన్న విషయంపై విభేదించుకుని ఆ బానిస జీవితంతో ఆడుకుంటున్నారు. కాగా; మరోవ్యక్తి ఒకే యజమానికి బానిసగా ఉన్నాడు. ఆ యజమానికి వేరేతర భాగస్వాములు లేరు. మరి ఈ ఇద్దరు బానిసలు ఒక్కటవుతారా? ముమ్మాటికీ ఒకటి కాలేరు. అలాగే అనేకమంది దేవీదేవతలను పూజించే బహుదైవారాధకుడూను, ఒకే అల్లాహ్ను ఆరాధించే విశ్వాసి సమానులు కాలేరు.

49. ఎందుకంటే ఆయన సత్యాన్ని సోదాహరణగా వివరించి, మనం సాకులు చెప్పకుండా ఉండేలా చేశాడు.

50. అందువల్లనే వారు అల్లాహ్ కు సహవర్తుల్ని కల్పిస్తున్నారు.

51. అంటే ఓ ప్రవక్తా (సఅసం)! మీరూ, మీ విరోధులు అందరూ వస్తారు. అందరూ మృత్యువాతన పడిన తరువాత ఇహలోకం నుంచి పరలోకానికి - మా వద్దకు - తరలివస్తారు. ఇహలోకంలో మీ మధ్య గల తౌహీద్ - షిర్క్ ల వివాదం ఎలాగూ పరిష్కారం కాలేదు. జీవితాంతం వారు దెబ్బలాడుతూనే ఉన్నారు. అయితే ఆ వివాదాన్ని ఇక్కడ నేను పరిష్కరిస్తాను. ఏకదైవారాధకులను స్వర్గంలో చేర్చి, ముష్రీకులను, అసత్యవాదులను, తగవులమారులను నరకానికి ఆహూతి

**32** అల్లాహ్ పై అబద్ధాలు చెప్పే వాడి కంటే,<sup>52</sup> తన వద్దకు సత్యధర్మం వచ్చినప్పుడు దాన్ని అసత్యమని ధిక్కరించే వాడి కంటే పరమదుర్మార్గుడు ఎవడుంటాడు?<sup>53</sup> అటువంటి తిరస్కారుల నివాస స్థలం నరకం కాక మరేమవుతుంది??

**33** ఎవరయితే సత్యధర్మాన్ని తీసుకు వచ్చాడో,<sup>54</sup> మరెవరయితే దాన్ని సత్యమని ధృవీకరించాడో<sup>55</sup> అటువంటి వారే భయభక్తులు గలవారు.

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَّبَ بِالْحَقِّ  
إِذْ جَاءَهُ الْبَيِّنَاتُ بَيِّنَاتٍ لِّلْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾

وَالَّذِينَ جَاءُوا بِالْحَقِّ وَصَدَّقُوا بِهِ ءَٰهُمْ  
هُمُ الْبَتَّةُونَ ﴿٣٣﴾

చేస్తాను. ఆలి ఇమాన్ లోని 144వ ఆయతులో లాగానే ఈ ఆయతులో కూడా మహాప్రవక్త (స)కు చావు వస్తుందని తెలుపబడింది. మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం) పరమపదించినప్పుడు కొంతమంది ప్రియసహచరులు ఈ చేదు సంఘటనను జీర్ణం చేసుకోలేకపోయారు. అప్పుడు హజ్రత్ అబూబకర్ సిద్ద్ఖీ (రజి) ఈ ఆయతులను ఉదాహరించి మరణం ప్రవక్తకు సయితం తథ్యమని బోధపరచారు. అందువల్ల మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం) బర్జఖ్ స్థితిలో - ప్రపంచంలో మాదిరిగానే - బ్రతికి ఉన్నారని నమ్మటం ఖుర్ఆన్ ఉపదేశాలకు విరుద్ధం. అందరిలాగానే ఆయన (సఅసం)కు కూడా మరణం వచ్చింది. అందుకే ఆయన (స) అంత్యక్రియలు చేయబడ్డాయి. సమాధిలో ఆయన (స)కు, 'బర్జఖ్ జీవితం' నిచ్చుయంగా ప్రాప్తమయింది. ఆ బర్జఖ్ అవస్థ ఎలా ఉంటుందన్న విషయం మనలో ఎవరికీ తెలియదు. ఆయన (స)కు సమాధిలో మళ్లీ ప్రాపంచిక జీవితం ప్రసాదించబడిందన్నది మాత్రం సరైనది కాదు - సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం.

52. అంటే అల్లాహ్ కు ఆలుబిడ్డలున్నారని, ఆయనకు భాగస్వాములున్నారని ఎవరయినా చెబితే అది పచ్చి అబద్ధం. పరమ దుర్మార్గం. ఇలాంటి అపవాదాల నుంచి అల్లాహ్ పరమపవిత్రుడు.

53. ప్రజలకు ఏక దైవారాధనను నొక్కిచెప్పే ధర్మాన్ని, మనిషి విధ్యుక్త ధర్మాలను విడమరచి చెప్పే జీవన విధానాన్ని, అధర్మాల నుంచి వారించే నియమావళిని, మరణానంతర జీవితాన్ని గురించి చెప్పే సిద్ధాంతాన్ని, విశ్వాసులకు శుభవార్తను వినిపించి, అవిశ్వాసులకు నరకాగ్ని గురించి హెచ్చరించే సంవిధానాన్ని, అంతిమ దైవ ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం) తీసుకువచ్చిన షరీయతును అసత్యంగా ప్రకటించే వ్యక్తికన్నా పరమ దుర్మార్గుడు ఎవడుంటాడు?

34 వారికోసం వారి ప్రభువు దగ్గర వారు కోరినదల్లా ఉంది. <sup>56</sup> సదాచార సంపన్నులకు లభించే ప్రతిఫలం ఇదే. <sup>57</sup>

35 అల్లాహ్ వారి దురాచరణలను వారి నుండి దూరం చేయటానికి, వారు చేసిన సదాచరణలకుగాను ఉత్తమ పుణ్యఫలం ఇవ్వటానికి (ఈ వ్యవస్థను నెలకొల్పుతాడు).

36 ఏమిటి, తన దాసునికి అల్లాహ్ సరిపోడా? <sup>58</sup> వీళ్లు నిన్ను అల్లాహ్ తప్ప ఇతరుల గురించి భయపెడుతున్నారు.

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٩﴾

لِيَكْفُرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٠﴾

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدًا وَيُخَوِّتُكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ

- 54. సత్యధర్మాన్ని తీసుకుని వచ్చినవాడు అంటే - ఆయన మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం) అని కొంతమంది విద్వాంసులు అభిప్రాయపడ్డారు. ఈ ఆదేశం సర్వ సాధారణమయిందనీ, దేవుని ఏకత్వం వైపుకు పిలిచే, దైవాజ్ఞలను వివరించే ప్రతి వ్యక్తికీ ఇది వర్తిస్తుందని మరికొంతమంది విద్వాంసులు సూత్రీకరించారు.
- 55. సత్యమని ధృవీకరించిన ఆ వ్యక్తి హజ్రత్ అబూబక్ర సిద్ద్ీఖ్ (రజి) అని, ఆయన దైవప్రవక్త (స)ను అందరికన్నా ముందు ధృవపరచి, విశ్వాసిగా మారారని కొందరు వ్యాఖ్యాతలు పేర్కొన్నారు. అయితే ఈ వాక్యం సర్వ సామాన్యమనీ, విశ్వాసులందరూ ఇందులోకి వస్తారని మరి కొంతమంది పండితులు భావించారు.
- 56. అంటే అల్లాహ్ వారి తప్పులను మన్నించటమేగాకుండా, వారి అంతస్థులను కూడా పెంచుతాడు. ఎందుకంటే అల్లాహ్ ను విశ్వసించే ప్రతి ముస్లిం కోరుకునేది ఇదే. ఇక స్వర్గంలో ప్రవేశించిన మీదట అక్కడ లభించవలసినవన్నీ లభిస్తాయి.
- 57. అరబీలో 'ముహ్సిన్' (مُحْسِنٌ) అనే పదం వచ్చింది. 1 దీనికి 'సత్కార్యాలు చేసేవారు' అని ఒక అర్థం వస్తుంది. 2. నిర్మల మనసుతో, ఏకాగ్రతతో దైవారాధన చేసేవారు అని మరో అర్థం వస్తుంది. "మీరు దైవారాధన చేస్తున్నప్పుడు మీరు దైవాన్ని చూస్తున్నట్లు భావించండి. ఒకవేళ ఇది సాధ్యం కాకపోతే దేవుడు మిమ్మల్ని చూస్తున్నట్లు భావించండి" అని ఒక హదీసులో 'ఇహ్సాన్' గురించి వివరించటం జరిగింది. 3. ప్రజల పట్ల మంచిగా మెలిగేవారిని కూడా 'ముహ్సిన్' అంటారు. 4. ప్రతి మంచి పనిని ఉత్తమరీతిలో, వినమ్రతతో, దైవప్రవక్త (స) విధానానికనుగుణంగా చేసేవారిని కూడా 'ముహ్సిన్'గా వ్యవహరిస్తారు - ఇవన్నీ 'ఇహ్సాన్' (పరోపకారం, మేలు, సద్వ్యవహారం) క్రిందికి వస్తాయి.

అల్లాహ్ అపమార్గం పట్టించిన వానికి మార్గం చూపించగల వాడెవడూ లేడు. <sup>58 (అ)</sup>

**37** అల్లాహ్ మార్గం చూపినవానిని ఎవడూ అపమార్గం పట్టించలేడు. <sup>59</sup> ఏమిటి, అల్లాహ్ ప్రాబల్యం కలవాడు, ప్రతీకారం చేసేవాడు కాడా? <sup>60</sup>

**38** ఆకాశాలను, భూమిని సృష్టించిన వాడెవడు? అని నువ్వు గనక వారిని అడిగితే, “అల్లాహ్” అని వారు తప్పకుండా చెబుతారు. వారితో చెప్పు : “సరే! చూడండి. మీరు అల్లాహ్ ను వదలి ఎవరెవరిని పిలుస్తున్నారో వారు, అల్లాహ్ నాకేదన్నా కీడు చేయదలిస్తే, ఆ కీడును తొలగించగలరా? పోనీ, అల్లాహ్ నన్ను కటాక్షించదలిస్తే, వారు ఆయన కృపను అడ్డుకోగలరా?” ఇలా అను: “నాకు అల్లాహ్ చాలు. <sup>61</sup> నమ్మేవారు ఆయన్నే నమ్ముకుంటారు.” <sup>62</sup>

وَمَنْ يُضِلَّ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ۝۵۸

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْتِقَامٍ ۝۵۹

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَتَاتَّ عُونٍ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّي أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَتُ رَحْمَتِي قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ۝۶۰

58. ‘తన దాసుడు’ అంటే మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) అని భావం. మరికొందరి దృష్టిలో దైవప్రవక్తలందరూ, విశ్వాసులందరూ ఇందులోకి వస్తారు.

వారు దైవేతరుల ద్వారా నిన్ను భయపెడుతున్నారు. అయితే అల్లాహ్ నీకు అండగా ఉన్నప్పుడు వారెవరూ నీకెలాంటి కీడు కలిగించలేరు. వాళ్ళందరి పని పట్టడానికి ఆయన ఒక్కడే చాలు.

58(అ). అంటే అటువంటి దౌర్భాగ్యులను పట్టి ఎవరూ సన్మార్గంపైకి తేలేరు.

59. అంటే అటువంటి సన్మార్గగాములను ఎవరూ అపమార్గపు అధోగతికి నెట్టలేరు. అంటే సన్మార్గం చూపటమైనా, మార్గవిహీనతకు లోనుచేయటమైనా దేవుని చేతిలో ఉంది. ఆయన తాను కోరిన వారిని దారి తప్పిస్తాడు. తాను కోరిన వారిని దారికి తెస్తాడు.

60. ఎందుకు తీర్చుకోడు? ముమ్మాటికీ తీర్చుకుంటాడు. వారు గనక అవిశ్వాస వైఖరిని, వైరభావాన్ని మానుకోకపోతే, ఆయన తన ప్రియతమ భక్తులకు తోడ్పాటును అందించి, విరోధులకు ప్రతీకారం చేస్తాడు. వారికి తగిన గుణపాఠం నేర్పుతాడు.

39 ఇలా చెప్పు : “నా జాతి ప్రజలారా! మీరున్న స్థితిలో మీరు ఆచరిస్తు ఉండండి. నేను కూడా ఆచరిస్తున్నాను.<sup>63</sup> త్వరలోనే మీరు తెలుసుకుంటారు -

40 “పరాభవానికి గురిచేసే శిక్ష ఎవరిపై రానున్నదో,<sup>64</sup> శాశ్వతంగా ఉండే శిక్ష ఎవరిపై పడుతుందో!<sup>65</sup> (మీకే తెలుస్తుంది).”

41 (ఓ ముహమ్మద్ - సఅసం!) జనుల కోసం మేము ఈ గ్రంథాన్ని సత్యబద్ధంగా నీ వద్దకు పంపాము. కాబట్టి ఎవడయినా దారికి వస్తే అతను తన స్వయానికే మేలు చేసుకున్నాడు. మరెవరయినా దారితప్పితే ఆ పెడదారి (పాపం) అతని మీదే పడుతుంది. నీవు వారికి బాధ్యుడవు కావు.<sup>66</sup>

قُلْ يَقَوْمِ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ ۖ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

﴿٣٩﴾ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٤٠﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلتَّائِسِ بِالْحَقِّ ۖ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ ضَلَّٰ فَأَنَامَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿٤١﴾

61. కొంతమంది వ్యాఖ్యాతల ప్రకారం : దైవప్రవక్త (సఅసం) ఈ ప్రశ్నల వర్షాన్ని వారిపై కురిపించినప్పుడు, తాము ఆరాధిస్తున్న దేవుళ్లు దైవవిధిని తప్పించలేరని వారు సమాధాన మిచ్చారు. అయితే వారు తమ కొరకు పరమప్రభువు దగ్గర సిఫారసు మాత్రం చేస్తారని చెప్పుకొచ్చారు. అప్పుడు “నాకు అల్లాహ్ చాలు...” అనే వాక్యం అవతరించింది.
62. మరి అన్నీ ఆ ఏకైక విశ్వప్రభువు చెప్పుచేతల్లో ఉన్నప్పుడు ఇతరులపై ఆధారపడి ప్రయోజనమేమిటి? అందువల్ల విశ్వాసులు కేవలం ఆయన్నే నమ్ముకుంటారు. ఆయన మిసహో ఇతరులను నమ్ముకోరు.
63. అంటే దేవుడు నాకిచ్చి పంపిన ఏకదైవారాధనా సిద్ధాంతాన్ని మీరు స్వీకరించకపోతే పోనివ్వండి, మీరున్నచోట మీరుండండి. అల్లాహ్ నాకు చూపిన విధానాన్ని నేను పాటిస్తాను.
64. సత్యాన్ని అవలంబించేదెవరో, అసత్యం వెనుక పరుగులు తీసేదెవరో అప్పుడు మీకు తెలిసివస్తుంది. ఆ దుష్పరిణామాన్ని అల్లాహ్ ఇహలోకంలోనే, అచిరకాలంలోనే చూపించాడు. బద్ద్ర సంగ్రామం జరిగినప్పుడు 70 మంది అవిశ్వాసులు హతులయ్యారు. దాదాపు అంతేమంది ఖైదీలుగా పట్టుబడ్డారు. ఆఖరికి మక్కా విజయం తరువాత ముస్లింలు అరేబియా అంతటిపై ప్రాబల్యం వహించారు. అవిశ్వాసులకు పరాభవమే మిగిలింది.

42 అల్లాహ్‌యే ఆత్మలను వాటి మరణ సమయంలో స్వాధీనం చేసుకుంటాడు. 67  
మరణం రాని వారి ఆత్మలను కూడా వాటి నిద్రావస్థలో ఆయన వశపరచుకుంటున్నాడు. 68 మరి మరణ ఉత్తర్వు ఖరారైన వారి ఆత్మలను ఆపుకుంటున్నాడు. 69 ఇతర ఆత్మలను ఒక నిర్దిత గడువు వరకు వదలిపెడుతున్నాడు. 70 చింతన చేసే వారి కోసం ఇందులో ఎన్నో సూచనలున్నాయి. 71

أَلَلَهُ يَتَوَقَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْتَبِرُونَ ﴿۳۹﴾

65. శాశ్వతంగా ఉండే దెబ్బ అంటే పరలోకంలో విధించబడే నరక శిక్ష అన్నమాట!
66. మక్కావాసులు అవిశ్వాసంపై మొండికేయటంతో మహాప్రవక్త (స) తీవ్ర వ్యాకులతకు లోనయ్యారు. అప్పుడు దేవుడు తన ప్రియతమ ప్రవక్త (స)ను ఓదార్చాడు - ఓ ముహమ్మద్ (స)! గ్రంథాన్ని బోధపరచటం వరకే నీ పని. వారి సన్మార్గానికి సంబంధించిన బాధ్యత నీపై లేదు. వారు గనక సన్మార్గాన్ని అవలంబిస్తే వారికే మేలు కలుగుతుంది. ఒకవేళ వారు పెడసరిగా ప్రవర్తిస్తే వారే నష్టపోతారు. వారికి కలిగే నష్టానికిగాను నిన్ను నిలదీసి అడగటం జరగదు.
- తదుపరి ఆయతులో అల్లాహ్ తన విచిత్రశక్తిని గురించి ప్రస్తావిస్తున్నాడు. మనిషి అనుదినం దాన్ని చూస్తూనే ఉంటాడు. అతను నిద్రపోయినప్పుడు దైవాజ్ఞపై - ఒక విధంగా - అతని ప్రాణం పోతుంది. ఎందుకంటే ఆ సమయంలో అతనిలో గ్రహణశక్తి ఉండదు. మరి అతను మేల్కొన్నానే అతని ప్రాణం అతనిలోనికి పంపబడుతుంది. దాంతో అతని పంచేంద్రియాలు పనిచేయ నారంభిస్తాయి. అయితే ఎవరి జీవితకాలం సమాప్తమవుతుందో అతని ప్రాణం (ఆత్మ) తిరిగి పంపబడదు. అతను మృత్యు ఒడిలోకి జారుకుంటాడు. దీన్ని కొంతమంది చిన్న మరణం - పెద్ద మరణంగా అభివర్ణించారు.
67. ఇది 'పెద్ద మరణం' అన్నమాట! వీరి ఆత్మలు వాపసు చేయబడవు.
68. ఇంకా మరణ సమయం ఆసన్నం కాని వారి ఆత్మలను కూడా నిద్రావస్థలో వశపరచుకుని, వారిని 'చిన్న మరణానికి' గురిచేయటం జరుగుతుంది.
69. ఎవరి ఆత్మలైనా తిరిగి రాలేదంటే వారు పెద్ద మరణం వాతన పడ్డారని అనుకోవాలి.
70. అంటే - నిర్ధారిత మరణ ఘడియలు రాకుండా ఉండేవరకూ వారి ఆత్మలు వాపసు చేయబడుతూనే ఉంటాయి. కాబట్టి నిద్ర స్థితిలో ఉన్న మనిషి చిన్న మరణం పొంది మళ్లీ బ్రతుకుతాడు (మేల్కొంటాడు). ఈ అంశం అల్ అన్ ఆమ్ సూరా 60,

43 ఏమిటి, వారు అల్లాహ్ను వదలి (వేరితరులను) సిఫార్సు చేసే వారుగా చేసుకుంటున్నారా? “వారికి ఏ అధికారం లేకున్నా, తెలివి లేకపోయినా<sup>72</sup> (మీరు వారిని సిఫార్సు కోసం నిలబెడతారా?)?” అని (ఓ ప్రవక్తా!) వారికి చెప్పు.

44 “సిఫారసు అంతా అల్లాహ్ అధీనం లోనే ఉంది.<sup>73</sup> భూమ్యాకాశాల సామ్రాజ్యం ఆయనదే. కడకు మీరంతా ఆయన వైపునకే మరలించబడతారు” అని చెప్పు.

45 అల్లాహ్ ఒక్కని గురించి ప్రస్తావించినప్పుడు పరలోకాన్ని నమ్మని వారి గుండెలు అక్కసుతో ఉడికిపోతాయి.<sup>74</sup> మరి అల్లాహ్ తప్ప ఇతరుల గురించి చెప్పినప్పుడు మాత్రం అవి ఆనందంతో విప్పారుతాయి.<sup>75</sup>

أَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءَ قُلُوبًا كَانُوا  
لَا يَسْمَعُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٣٩﴾

قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ  
وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٤٠﴾

وَإِذَا دُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ  
بِالْآخِرَةِ وَإِذَا دُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذْ هُمْ  
يَسْتَنْشِرُونَ ﴿٤١﴾

61 ఆయతులలో కూడా వచ్చింది. అయితే అక్కడ చిన్న మరణం గురించి ముందు, పెద్ద మరణం గురించి తరువాత ప్రస్తావించటం జరిగింది.

71. అంటే - ఆత్మలను తిరిగి పంపటంలో, ఆపుకోవటంలో, జీవన్మరణాల విషయంలో అల్లాహ్ తిరుగులేని అధికారం కలవాడన్న సూచన ఉంది. ప్రళయదినాన మృతులను తిరిగిలేపటం ఆయనకు ఏ మాత్రం కష్టతరం కాదని కూడా దీనిద్వారా అవగతమవుతోంది.

72. సిఫార్సు అధికారం సంగతి అలా ఉంచితే, వాటికి అసలు సిఫార్సు భావం కూడా తెలిదాయె. ఎందుకంటే అవి రాతి విగ్రహాలు లేదా వీళ్ళ పూజాపునస్కారాల గురించి ఏమీ తెలియనివి.

73. అంటే - అన్నిరకాల సిఫారసులకు అధిపతి అల్లాహ్ అయ్యే. ఆయన అనుమతి లభించనంతవరకూ ఎవరూ-ఎవరి గురించీ-సిఫారసు చేయనేలేరు. మరలాంటప్పుడు ఒక్కడైన ఆ అల్లాహ్ను ఎందుకు ఆరాధించకూడదు? ఆయన ఆశ్రయం పొందిన వారిని ఆయన ఆదుకుంటాడు? ఆయన్ని నమ్ముకున్నవారు ఇతరుల ఆశ్రయం కోసం ఎదురు చూడాల్సిన అవసరం ఉండదు.

46 (ఓ ప్రవక్తా! నువ్వు ఇలా) అను: “ఓ అల్లాహ్! భూమ్యాకాశాల సృష్టికర్తా! గోచర అగోచరాలను గురించి తెలిసినవాడా! నీ దాసులు విభేదించుకుంటున్న విషయాలపై నీవు మాత్రమే తీర్పు చేస్తావు.”<sup>76</sup>

47 దుర్కారానికి ఒడిగట్టే వారి వద్ద భూమి యందలి సమస్తమూ ఉన్నా, దాంతోపాటు మరి అంతటి సంపద ఉన్నా ఘోర శిక్షనుండి తప్పించుకోవటానికి ప్రళయ దినాన వారు దాన్నంతటినీ కూడా -

قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلِمِ الْغَيْبِ  
وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا  
فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۷۶﴾

وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِثْلَهُ  
مَعًا لَافْتَدَىٰ رَبَّهُ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

74. అహంకారం, తిరస్కారభావం మూలంగా వారు ఇలా స్పందిస్తారు. ‘దేవుడు ఒక్కడే’ అని అంటే వారి మనసులు ఎంతకీ దాన్ని అంగీకరించవు. పైగా వారిలోని నకారాత్మక ధోరణి బహిర్గతం అవుతుంది.

75. అల్లాహ్ తోపాటు ఫలానా దేవతలు కూడా ఉన్నారనో లేక వారు కూడా దేవుని ప్రియతమ దాసులనో, వారికీ దైవత్వంలో ఎంతో కొంత భాగస్వామ్యం ఉందనో, వారు కూడా మన అక్కరలు ఎంతో కొంత తీరుస్తారనో అన్నారనుకోండి - వారి హృదయ మొగ్గలు ఒక్కసారిగా విచ్చుకుంటాయి. వారు సంతోషంతో చంకలు గుద్దుకుంటారు. ఇలాంటి ప్రబుద్ధులు ఎక్కడో కాదు, ఖుద్దుగా ముస్లిం సమాజంలోనే ఉన్నారు. “యా అల్లాహ్! మదద్” అని వారి ముందు అని చూడండి, వారి ముఖాలు మాడిపోతాయి. అదే వారి ముందు “యా అలీ! మదద్” అనిగానీ, “యా రసూలల్లాహ్! మదద్” అని గానీ, “యా గౌస్! మదద్” అనిగానీ అని చూడండి. వారి ముఖాలు ఆనందంతో విప్పారుతాయి. వీళ్ల మనసులూ - వాళ్ల మనసులూ ఒకటిలా లేవూ?! అల్లాహ్ వారి ఆంతర్యాలలో దేవుని ఏకత్వ భావనను సృజించుగాక!

76. అంతిమ దైవప్రవక్త (సఅసం) రాత్రిపూట తహజ్జుద్ నమాజ్ ఆరంభంలో ఈ దుఆ చేసేవారని హదీసులో తెలుపబడింది : “అల్లాహుమ్మ! రబ్బు జిబ్రీల వ మీకాయీల వ ఇస్రాఫీల ఫాతిరస్సమావాతి వల్ అర్ది, ఆలిమల్ గైబి వషహాదతి, అస్త తహ్మోకుము బైన ఇబాదిక ఫీమా కానూ ఫీహి యఖ్లిఫూన్ అహ్దానీ లిమఖ్ తులిఫ ఫీహి మిన్ ల హాఫ్లి బి ఇజ్ నీక, ఇన్నక తహ్దీ మన్ తషావు ఇలా సిరాతిమ్ ముస్తఖ్ ఖీమ్’ (అనువాదం: ఓ అల్లాహ్! జిబ్రయీల్, మీకాయీల్, ఇస్రాఫీల్ దూతలకు ప్రభువా! భూమ్యాకాశాల నిర్మాతా! గోచరాగోచరాల జ్ఞానీ! నీ దాసులు విభేదించుకుంటూ ఉన్న విషయాల్లో నీవు సరైన తీర్పు చేస్తావు. విభేదించుకున్న విషయాల్లో నీవు నీ అనుజ్ఞతో నాకు



పరిహారంగా - ఇచ్చివేస్తారు.<sup>77</sup> వారు ఊహించి కూడా ఉండనిది అల్లాహ్ తరపున వారి ముందు ప్రస్ఫుట మవుతుంది.<sup>78</sup>

48 వారు చేసుకున్న దురాగతాల దుష్ఫలితాలన్నీ వారికి ఎదురవుతాయి.<sup>79</sup> దేని గురించి వారు వేళాకోళం చేసేవారో అదే వారిని చుట్టుముట్టుతుంది.<sup>80</sup>

49 మనిషికి ఏదన్నా ఆపద వచ్చిపడినప్పుడు అతడు మమ్మల్ని (సహాయం కోసం) మొరపెట్టుకోసాగుతాడు.<sup>81</sup> మరి మేమతనికి మా తరపునుండి ఏదైనా అనుగ్రహాన్ని ప్రసాదిస్తే “ఇది నా ప్రజ్ఞా పాటవాల మూలంగా నాకు ఇవ్వబడింద”ని<sup>82</sup> అంటాడు. కాదు, వాస్తవా

وَبَدَّ اللَّهُ مِنْ آلِهِ مَا كَسَبُوا وَأَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَهِيمُونَ ﴿۴۸﴾

وَبَدَّ اللَّهُ مِنْ آلِهِ مَا كَسَبُوا وَأَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَهِيمُونَ ﴿۴۸﴾

فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ مَّا نَاوَا شَرًّا إِذَا حَوْلَهُ نِعْمَةٌ  
مِمَّا قَالُوا إِنَّمَا أُوتِينَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ

సత్యం వైపు మార్గదర్శనం చేయి. నీవు కోరిన వారిని నీవు సన్మార్గం వైపు నడిపిస్తావు). (సహీహ్ ముస్లిం - కితాబు సలాతిల్ ముసాఫిరీన్).

77. అయినా వారి పరిహారం స్వీకరించబడదు. మరోచోట సెలవీయబడినట్లు, “వారు పరిహారంగా భూమి నిండా బంగారం ఇచ్చినా లేక దాన్ని పరిహారంగా సమర్పించు కున్నా అది స్వీకరించబడదు” (అలి ఇమ్రాన్ - 91). ఎందుకంటే “అక్కడ పరిహారం తీసుకుని విడుదల చేసే ప్రసక్తే ఉండదు” (అల్ బఖర - 48).

78. అటువంటి దారుణమైన శిక్షను గురించి వారెన్నడూ ఊహించి కూడా ఉండరు.

79. అంటే ప్రాపంచిక జీవితంలో వారు ఏ అధర్మమైన కార్యాలకు, మరే పాపిష్టి పనులకు పాల్పడేవారో వాటి దుష్ఫలితాను వారిముందు ప్రత్యక్షమవుతుంది.

80. అలాంటి శిక్ష తమను ముట్టడించటం అసంభవమని వారు అనుకునేవారు. అందుకే దాన్ని గురించి ఎగతాళి చేసేవారు.

81. మనిషి చపలచిత్త స్వభావం గురించి ఇక్కడ ప్రస్తావించటం జరిగింది. మనుషుల్లో అత్యధికులు ఇలాంటి వారే. వారు రోగగ్రస్తులైనప్పుడు, లేమికి గురైనప్పుడు, ఆపదలో చిక్కుకున్నప్పుడు అదేపనిగా అల్లాహ్ ను మొరపెట్టుకుంటారు. బాధల నుంచి విముక్తి నొసగమని దీనాతిదీనంగా ప్రార్థిస్తారు.

నికి అదొక పరీక్ష.<sup>83</sup> కాని వారిలో చాలా మంది ఈ విషయాన్ని గ్రహించరు.<sup>84</sup>

**50** వారి పూర్వీకులు కూడా అదే మాట న్నారు. కాని వారు ఆర్జించినదేదీ వారికి ఎంతమాత్రం ఉపయోగపడలేదు.<sup>85</sup>

**51** మరి వారి దురాగతాల దుష్ఫలితాలన్నీ<sup>86</sup> వారిపైనే పడ్డాయి. ఇక వీరిలోని పాపాత్ములు చేసిన పాపకార్యాల దుష్ఫలితాలు కూడా వీరిపై వచ్చిపడతాయి. వీరు మమ్మల్ని (ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ) అశక్తుల్ని చేయలేరు.<sup>87</sup>

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۹﴾

قَدْ قَالُوا آلَاءِ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ مِمَّا غَنَىٰ عَنْهُمْ

فَاكَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۴۰﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِن

هُؤُلَاءِ سَيَّئِبُهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَإِنَّمَا لَهُمْ جَزَاءُ

82. అంటే - దైవానుగ్రహం లభించగానే మనిషి మారిపోతాడు. అణకువగా ఉండేబదులు అహంకారం మొదలెడతాడు. నిక్కుతూ నడుస్తాడు. “ఇందులో దేవుని ఉపకారం ఏముంది? ఇదంతా నా ప్రతిభకు ప్రతీక. నా దగ్గరున్న విద్య మూలంగా నాకిదంతా ప్రాప్తించింది. లోకంలో నాకీ గౌరవమర్యాదలు లభిస్తాయని నేను ముందు నుంచే అనుకునేవాణ్ణి. ఎందుకంటే దైవసన్నిధిలో నేను ఆమోదముద్రపడిన దాసుడను” అని బీరాలు పలుకుతాడు.

83. ఓ మనిషీ! నువ్వు తలపోసేది నిజం కాదు. పైగా ఈ దైవానుగ్రహం నీ పాలిట ఒక పరీక్ష. నువ్వు కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా మసలుకుంటావో లేక చేసిన మేలును మరచి వీరంగాలు వేస్తావో చూసేందుకే దేవుడు నీకు ఈ సిరిసంపదల్ని అనుగ్రహించాడు.

84. అంటే - ఇదంతా అల్లాహ్ తరఫున జరిగే పరీక్ష అన్న యదార్థాన్ని అధిక సంఖ్యాకులు తెలుసుకోరు.

85. పూర్వం ఖారూన్ కూడా అదేవిధంగా తన బడాయిని చాటుకున్నాడు. కాని ఎట్టకేలకు వాడు తన ఖజానాల సమేతంగా భూమిలోకి కూర్చివేయబడ్డాడు.

86. దురాగతాలు అంటే వారి చెడుల దుష్ఫలితం అన్నమాట!

87. మక్కాలోని సత్యతిరస్కారులకు ఇది హెచ్చరిక వంటిది. వీరు కూడా గతంలోని జాతుల మాదిరిగా ఇమాలోకంలోనే కరువు కాటకాలకు, మారణహోమానికి, యుద్ధంలో పరాజయానికి, పరాధీనతకు గురయ్యారు. దేవుని తరఫున వచ్చిపడిన ఈ ఆపదలను వారు అడ్డుకోలేకపోయారు.

52 ఏమిటి, అల్లాహ్ తాను కోరిన వారి ఉపాధిని విస్తృతపరుస్తాడనీ, పరిమితం కూడా చేయగలడని వారికి తెలియదా? విశ్వసించే జనుల కోసం ఇందులో (గొప్ప) సూచనలున్నాయి. <sup>88</sup>

53 (ఓ ప్రవక్తా! నా తరపున వారికి ఇలా) చెప్పు : “తమ ఆత్మలపై అన్యాయానికి ఒడిగట్టిన ఓ నా దాసులారా! మీరు అల్లాహ్ కారుణ్యం పట్ల నిరాశ చెందకండి. నిశ్చయంగా అల్లాహ్ పాపాలన్నింటినీ క్షమిస్తాడు. నిజంగా ఆయన అమితంగా క్షమించేవాడు, అపారంగా కరుణించేవాడు. <sup>89</sup>

أَوْ لَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ  
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۸۸﴾

قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا  
مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا  
إِنَّهُ هُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۸۹﴾

88. అంటే కలిమి లేముల్లో కూడా దేవుని ఏకత్వపు సూచనలు ఇమిడి ఉన్నాయి. దీన్నిబట్టి అవగతమయ్యేదేమిటంటే విశ్వవ్యవస్థలో ఆయన పంపిణీ విధానం తిరుగులేనిది. ఆయన తాను కోరినవారి ఉపాధిని వికసినంపజేస్తాడు. తాను కోరినవారికి కుదిస్తాడు. తాను కోరిన వారిని దుర్భర దారిద్ర్యానికి, లేమికి గురిచేస్తాడు. ఆయన నిర్ణయాలన్నీ యుక్తితో, విజ్ఞతతో కూడుకున్నవై వుంటాయి. ఆయన ప్రణాళికా విధానంలో ఎవరూ, ఎలాంటి జోక్యం చేసుకోవటంగానీ, దాన్ని మార్చటంగానీ చేయలేరు. అయితే ఈ సూచనలు విశ్వసించేవారికి మాత్రమే లాభదాయకం కాగలుగుతాయి. ఎందుకంటే వారు మాత్రమే దైవసూచనలపై యోచన చేస్తారు. సతతం మన్నింపు కోసం దైవాన్ని ప్రార్థిస్తూ ఉంటారు.

89. ఈ ఆయతులో అల్లాహ్ క్షమాగుణం ఎంత విశాలమైనదో తెలుపబడింది. ఆత్మలపై అన్యాయానికి ఒడిగట్టడం అంటే అత్యధికంగా పాపాలు చేయటం అని అర్థం. ‘అల్లాహ్ కారుణ్యం పట్ల నిరాశ చెందకండి’ అంటే విశ్వసించక మునుపు, పశ్చాత్తాప భావం జనించకముందు ఎన్ని పాపిష్టిపనులు చేసివున్నా సరే దైవకారుణ్యం పట్ల నిస్పృహకు గురికారాదని భావం. తాను ఇన్ని పాపాలు చేసినాక దేవుడు తనను ఎలా క్షమిస్తాడు? అని అనుకోరాదు. చిత్తశుద్ధితో విశ్వసినై, నిజమైన పశ్చాత్తాపం చెందితే అల్లాహ్ అతని పాపాలన్నింటినీ ప్రక్షాళనం చేసేస్తాడు.

ఈ ఆయతు అవతరణా నేపథ్యం ద్వారా కూడా ఇదే విషయం తెలుస్తోంది. ఈ ఆయతు అవతరించక ముందు కొంతమంది అవిస్వాసులు, ముష్టిక్కులకు ఈ

54 “మీపై విపత్తు వచ్చిపడకముందే మీరు మీ ప్రభువు వైపునకు మరలండి. ఆయనకు విధేయత చూపండి. ఆ తరువాత మీకెలాంటి సహాయమూ లభించదు.

55 “మీకు తెలియకుండానే మీపై అకస్మాత్తుగా ఆపద వచ్చిపడకముందే, మీ ప్రభువు తరపు నుండి మీకు పంపబడిన ఉత్తమ విషయాన్ని అనుసరించండి.”<sup>90</sup>

وَأَيُّوبُ إِلَىٰ رَبِّهِمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ  
لَمْ يَتَّصِرُوا ۝

وَأَيُّوبُ أَحْسَنَ مَا أَنْزَلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ  
يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَآتًا لَمْ يَتَّصِرُوا ۝

సందేహమే కలిగింది. వారు ఎన్నో హత్యలకు పాల్పడ్డారు. వ్యభిచారం కూడా చేశారు. వారు దైవప్రవక్త (స) సన్నిధికి వచ్చి, “మీరు చెప్పేదంతా బాగానే ఉంది గాని మేము ఇప్పటికే పాపిష్టిపనులు చాలా చేశాం కదా! మరి మేము గనక విశ్వసినైతే మా పాపాలన్నీ క్షమించబడతాయా?!” అని ప్రశ్నించగా, దానిపై ఈ ఆయతు అవతరించింది. (సహీహ్ బుఖారీ - అజ్జుమర్ సూరా వ్యాఖ్యానం).

అంతమాత్రాన దేవుని క్షమాభిక్ష పట్ల, దయాదాక్షిణ్యాల పట్ల మితిమీరిన ఆశతో విచ్చల విడిగా పాపాలు చేస్తూ ఉండమని, దైవాదేశాలను ఖాతరు చేయనవసరం లేదని, దేవుని హద్దులను, నియమనిబంధనలను నిర్దాక్షిణ్యంగా నలిపివేయమని దీని అర్థం ఎంతమాత్రం కాదు. ఈ విధంగా దైవాగ్రహాన్ని కొనితెచ్చుకుని, ఆయన కారుణ్యం పట్ల ఆశలు పెంచుకోవటం అవివేకం మాత్రమే. చేదు విత్తనం నాటి తీపి ఫలాలను ఆశించటం వంటిదే ఇది కూడా. దేవుడు క్షమాశీలి, కృపాకరుడైనట్లే ఆయన శక్తిమంతుడు, ప్రతీకారం తీర్చుకునేవాడన్న సంగతిని కూడా జనులు మరచిపోకూడదు. దివ్య ఖుర్ఆన్ లో ఎన్నో చోట్ల దేవుని ఈ రెండు పార్ష్యాలు ఒకే సమయంలో ప్రస్తావించబడ్డాయి. ఉదాహరణకు: “ప్రవక్తా! నేను క్షమించేవాణ్ణి, కరుణించేవాణ్ణి. దాంతోపాటు నా శిక్ష కూడా బాధాకరమైన శిక్షే అని నా దాసులకు తెలియజెయ్యి” అని అనటం జరిగింది (అల్ హిజ్ర్ : 49, 50). ఈ ఆయతు “యా ఇబ్రాదీ!” (నా దాసులారా!) అంటూ మొదలయింది. దీన్నిబట్టి అవగతమయ్యే దేమిటంటే విశ్వసించి, లేదా నిజంగా పశ్చాత్తాపం చెంది, దేవుని నికార్పయిన దాసుడుగా మెలిగే వ్యక్తి పాపాలు సముద్రపు బుడగలకు సమానంగా ఉన్నారే - వాటిని దేవుడు క్షమిస్తాడు. నిశ్చయంగా ఆయన తన దాసులపాలిట క్షమాశీలి, దయా స్వభావి. వందమందిని హతమార్చిన వ్యక్తి పశ్చాత్తాపం చెందిన సంఘటన కూడా హదీసులో వచ్చింది (సహీహ్ బుఖారీ - కితాబుల్ అంబియా; ముస్లిం - కితాబుత్తైబా).

90. అంటే శిక్ష వచ్చిపడకముందే పశ్చాత్తాపం చెంది, మంచి పనులు చేసుకోండి.

56 “అప్పుడు ఏ ప్రాణి అయినా, ‘అయ్యో! ఏమి దురవస్థ నాది! నేను అల్లాహ్ విషయంలో లోటు చేశానే!”<sup>91</sup> నేను గేలిచేసే వారిలో ఉండిపోయానే?” అని చెబుతుండేమో! (ఆ పరిస్థితి రాకూడదు సుమా!)

57 “లేదా ‘అల్లాహ్ గనక నాకు సన్మార్గం చూపి ఉంటే నేను కూడా భయభక్తులు గలవారిలో చేరి ఉండేదాన్నేమో!’ అని చెబుతుండేమో!”<sup>92</sup>

58 “లేదా శిక్షను చూసిన తరువాత, ‘ఎలాగయినాసరే నేను తిరిగి (ప్రపంచానికి) పంపబడితే నేను సజ్జనులలో చేరుతాను’ అని పలుకుతుండేమో! (మీకు ఆ దురవస్థ రాకూడదనే ఈ విషయాలన్నీ విడమరచి చెప్పబడ్డాయి).”

59 “అదికాదు, నిశ్చయంగా నా సూచనలు నీ వద్దకు వచ్చాయి. కాని నువ్వు వాటిని ధిక్కరించావు. గర్వాతిశయంతో విర్రవీగావు. అసలు నువ్వు అవిశ్వాసులలో ఒకడవు” (అని అనబడుతుంది).<sup>93</sup>

أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يُحْسِرُنِي عَلَى مَا فَتَرْتُ فِي جَنبِ اللَّهِ وَإِن كُنْتُ لَمِنَ السَّخِرِينَ ﴿٩١﴾

أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٩٢﴾

أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٣﴾

بَلْ قَدْ جَاءَتْكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكٰفِرِينَ ﴿٩٣﴾

ఎందుకంటే శిక్ష వచ్చిపడినప్పుడు మీరు దిక్కతోచని స్థితికి గురవుతారు. ఇక్కడ ‘అపద’ అంటే ప్రాపంచిక విపత్తు అని భావం.

91. ‘ఫీ జంబిల్లాహి’ (فِي جَنْبِ اللَّهِ) అంటే దైవవిధేయతలో, ఖుర్ఆన్ ఆదేశాలను అనుసరించటంలో కొరత చేశానేమో! అని భావం. లేక ‘జంబున్’ సమీపం అని భావించినట్లయితే దైవ సామీప్యాన్ని, స్వర్గాన్ని కోరటంలో ఏమన్నా వెలితి చేశానేమో! అన్న అర్థం కూడా వస్తుంది.

92. అంటే నాకు దేవుని సద్బుద్ధి లభించి ఉంటే బహుదైవారాధనకు, దుర్మార్గాలకు దూరంగా ఉండి ఉండేవాణ్ణి. ఉదాహరణకు: “అల్లాహ్ గనక తలచి ఉంటే మేము పిర్వ్ చేసేవాళ్ళం కాము” (అల్ అన్ఆమ్ - 148). ముష్లిక్కులు పలికే మాటలాంటిదే ఇది కూడా.

93. వారి ఆశలకు, ఆకాంక్షలకు ప్రతిగా అల్లాహ్ ఇచ్చే సమాధానం ఇది.

**60** ఎవరయితే అల్లాహ్ పై అబద్ధాలు చెప్పారో, ప్రళయదినాన వారి ముఖాలు నల్లగా మారిపోవటాన్ని నీవు చూస్తావు. <sup>94</sup> ఏమిటి, గర్వంతో విద్రవీగే వారి నివాస స్థలం నరకం కాదా? <sup>95</sup>

**61** మరెవరయితే భయభక్తులతో మెలి గారో వారిని అల్లాహ్, వారి సాఫల్యంతో సహా కాపాడుతాడు. <sup>96</sup> వారికి ఏ బాధ కూడా తాకదు. వారికి ఏ దుఃఖం ఉండదు. <sup>97</sup>

**62** అన్ని వస్తువులనూ సృష్టించినవాడు అల్లాహ్ యే. అన్ని వస్తువులకూ సంరక్షకుడు కూడా ఆయనే. <sup>98</sup>

وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٩٤﴾

وَيُبْخِي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَقَارِفِهِمْ ۖ لَا يَتَسْتَمِعُهُمُ الشَّوْءُ وَلَا هُمْ يُعْزَرُونَ ﴿٩٦﴾

اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ ۖ هُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿٩٨﴾

94. అల్లాహ్ వారిపై ఆగ్రహోదగ్రుడైన కారణంగా, వారు చూసిన శిక్షల కారణంగా వారి పరిస్థితి ఆ విధంగా తయారవుతుంది.

95. “సత్యాన్ని త్రోసిపుచ్చటం, ప్రజలను అల్పులుగా భావించటం గర్వాతిశయం” అని హదీసులో ఉంది. గర్వం వహించేవారు ముమ్మాటికీ నరకానికి ఆహుతి అవుతారని నొక్కి చెప్పటం ఈ వాక్యంలోని అంతరార్థం.

96. ‘మఫాజతున్’ అంటే సాఫల్యం, విజయం, మోక్షం అని అర్థం. అంటే దుష్పరిణామం నుంచి తప్పించుకోవటం, దైవానుగ్రహ భాగ్యాన్ని పొందటం అని భావం. అల్లాహ్ మొదటి నుంచీ సజ్జనులకు వాగ్దానం చేసి ఉండటం వల్ల ఈ భాగ్యాన్ని ప్రసాదించాడు.

97. వారు ప్రపంచంలో వదలివచ్చిన ఆస్తిపాస్తుల్ని, సిరిసంపదలను తలచుకుని బాధపడటం అనేది ఏమీ ఉండదు. ఎందుకంటే వారు ప్రళయదినపు ప్రకోపాల నుంచి సురక్షితంగా బయటపడ్డారు. అందువల్ల వారు హాయిగా, నిశ్చింతగా ఉంటారు.

98. అంటే అన్నింటినీ సృష్టించినవాడు, అన్నింటికీ యజమాని కూడా ఆయనే. ఆయన కోరిన విధంగా వాటిని వినిమయం చేస్తాడు. కోరిన రీతిలో పథకాన్ని వేస్తాడు. ప్రతిదీ ఆయన చెప్పుచేతల్లో ఉంది. ఆయన ఆజ్ఞల్ని ధిక్కరించి, ఇష్టానుసారం వ్యవహరించే సాహసం దేనికీలేదు. ఆయన ఎవరి భాగస్వామ్యం లేకుండా తానొక్కడే వీటన్నింటినీ కాపాడుతున్నాడు. ఇక్కడ ‘వకీల్’ అంటే రక్షకుడు, వ్యూహకర్త అని భావం.

**63** భూమ్యాకాశాల తాళం చెవులకు యజమాని ఆయనే.<sup>99</sup> అల్లాహ్ సూచనలను తిరస్కరించినవారే (చివరకు) నష్టపోయేవారు.<sup>100</sup>

**64** “ఓ అజ్జానులారా! అల్లాహ్ ను వదలి ఇతరులను పూజించమని మీరు నాకు చెబుతారా?”<sup>101</sup> అని (ఓ ప్రవక్తా!) వారిని అడుగు.

**65** నిశ్చయంగా నీవద్దకు, నీ పూర్వీకులైన ప్రవక్తల వద్దకు పంపబడిన సందేశం (వహీ) ఇది: “ఒకవేళ నువ్వు గనక బహుదైవారాధనకు పాల్పడితే నువ్వు చేసుకున్నదంతా వృధా అయిపోతుంది. మరి నిశ్చయంగా నువ్వు నష్టపోయిన వారిలో చేర్తావు.”<sup>102</sup>

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ  
أُولَئِكَ هُمُ الْخَيْرُونَ ﴿٦٣﴾

فَلَا تَغَيِّرُوا اللَّهَ تَأْمُرُونَ بِأَعْبَادِهَا الْجَاهِلُونَ ﴿٦٤﴾

وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ ۖ لَئِن  
أَشْرَكَتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٥﴾

99. ‘మఖాలీద్’ (مَخَالِدٌ) అనే పదానికి కొంతమంది తాళం చెవులని అనువదించగా, మరికొంత మంది ఖజానాలు అని తర్జుమా చేశారు. ఒక రకంగా చెప్పాలంటే ఈ రెండింటి భావం ఒక్కటే - సమస్త వ్యవహారాల కళ్ళెం ఆయన చేతుల్లో ఉంది.

100. అంటే ఇది టోకు నష్టం అన్నమాట! ఎందుకంటే వారి కుఫ్ర్ (తిరస్కార ధోరణి) వారిని నరకానికి ఆహుతి చేస్తుంది.

101. అవిశ్వాసులు మహాప్రవక్త (స)కు ఇచ్చిన సలహాకు సమాధానంగా ఈ ఆయతు వచ్చింది. తాతముత్తాతల ధర్మాన్ని అవలంబించమని మక్కా అవిశ్వాసులు దైవప్రవక్త (స)కు సూచించారు. ఆ మతంలో విగ్రహారాధన ఉండేది.

102. అంటే బహుదైవారాధన చేస్తున్న స్థితిలో గనక నీకు మరణం వస్తే లేక నువ్వు పశ్చాత్తాపం చెందకుండానే మరణిస్తే నీ సత్యర్థాలన్నీ వ్యర్థమైపోతాయి. ఈ మాటలు దైవప్రవక్తను ఉద్దేశించి చెప్పబడినప్పటికీ నిజానికి ఉమ్మతకు (ముస్లిం సమాజానికి) బోధపరచటం దీని అంతరార్థం. ఎందుకంటే దైవప్రవక్త (స) షిర్క్ కు దూరంగా ఉన్నారు. భవిష్యత్తులో కూడా ఆయన (స) ద్వారా ఇలాంటి అపచారం జరిగే అవకాశమే లేదు. కాని ముస్లిం సమాజాన్ని సంస్కరించటం దేవుని అసలు అభిమతం.

**66** కాదు, నువ్వు మాత్రం (ఒక్కడైన) అల్లాహ్‌నే ఆరాధించు. <sup>103</sup> కృతజ్ఞతలు తెలుపుకునే వారిలో చేరిపో.

**67** వారసలు అల్లాహ్‌ను గౌరవించ వలసిన విధంగా గౌరవించలేదు. <sup>104</sup> ప్రళయదినాన భూమి అంతా ఆయన గుప్పెట్లో ఉంటుంది. ఆకాశాలన్నీ ఆయన కుడిచేతిలో చుట్టబడి ఉంటాయి. <sup>105</sup> ఆయన పవిత్రుడు. వీళ్లు కల్పించే

بِإِلَهِ اللَّهِ فَاعْبُدْهُ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿۳۹﴾

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا بِيَمِينِهِ  
يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٍ بِيَمِينِهِ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالٰی

103. మనిషి ఒక్కడైన అల్లాహ్‌ను నిష్కలమైన హృదయంతో ఆరాధించినపుడే ధన్యజీవిగా రాణిస్తాడు.

104. ఎందుకంటే వారు ఆయన మాటనూ వినలేదు, ఆయన తన ప్రవక్తల ద్వారా అందజేసిన మాటనూ ఖాతరు చేయలేదు. పోనీ దైవారాధన విషయంలోనయినా నిర్మల హృదయం కలిగి ఉన్నారా అంటే అదీ లేదు. ఆరాధనలలో కూడా దైవానికి భాగస్వాముల్ని కల్పించారు.

హదీసు ప్రకారం ఒక యూదపండితుడు దైవప్రవక్త (సఅసం) సన్నిధికి వచ్చి, “అల్లాహ్ గురించి మాకు తెలిసిన విషయాలలో ఒకటేమంటే, ఆయన (ప్రళయదినాన) ఆకాశాలను ఒక వ్రేలిపై, భూములను ఒక వ్రేలిపై, వృక్షాలను ఒక వ్రేలిపై, నీళ్ళను ఒక వ్రేలిపై, సమస్త సృష్టిరాశులను ఒక వ్రేలిపై పెట్టుకుని ‘నేను విశ్వచక్రవర్తిని’ అనంటాడు” అని అన్నాడు. అప్పుడు దైవప్రవక్త (సఅసం) చిరునవ్వును చిందించి, ఆ విషయాన్ని సత్యమని ధృవపరచారు. తరువాత ఆయన (స) ‘వమా ఖదరుల్లాహ....’ అనే ఈ ఆయతును పఠించారు (సహీహ్ బుఖారీ - అజ్జుమర్ సూరా వ్యాఖ్యానం). ఖుర్ఆన్‌లోనూ, ప్రామాణిక హదీసులలోనూ అల్లాహ్ గుణగణాలకు సంబంధించి ఏ ఏ విషయాలు ప్రస్తావనకు వచ్చాయో వాటిని (ఉదాహరణకు : ఈ ఆయతులో అల్లాహ్ చేతుల గురించి, హదీసులో చేతివ్రేళ్ళ గురించి ప్రస్తావించబడింది) యథా తథంగా, ఎలాంటి వర్ణనలు చేయకుండా, వక్రీకరించకుండా విశ్వసించటం అవసరం. ఈ విషయంలో హదీసువేత్తల, సలఫ్ల అభిమతం కూడా ఇదే. అందువల్ల ఇక్కడ వివరించబడిన యదార్థానికి (అంటే అల్లాహ్ పిడికిలిలో, కుడిచేతిలో ఉంటాయి అనే వాస్తవానికి) తమదైన భాష్యం చెబుతూ దాన్ని దేవుని శక్తి సామర్థ్యాలగా, తిరుగులేని అధికారంగా అభివర్ణించటం సరైనది కాదు.



భాగస్వామ్యాలకు అతీతుడు - ఎంతో ఉన్నతుడు.

**68** మరి శంఖం ఊదబడగానే ఆకాశాలలో, భూమిలో ఉన్నవారంతా స్పృహతప్పి పడిపోతారు <sup>106</sup> - కాని అల్లాహ్ కోరినవారు మాత్రం <sup>107</sup> (స్పృహ కోల్పోరు)! మళ్లీ శంఖం పూరించబడ గానే వారంతా ఒక్కసారిగా లేచి చూస్తూ ఉంటారు. <sup>108</sup>

عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۶۸﴾

وَنُفَعَر فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ

﴿۱۰۶﴾ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ تُمْرُفُفِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ ﴿۱۰۷﴾

105. దీని గురించి కూడా హదీసులో ఉంది - “నేను చక్రవర్తిని. భూమండలంలోని చక్రవర్తులు (ఇప్పుడు) ఎక్కడున్నారు?” అని అల్లాహ్ అంటాడు (సహీహ్ బుఖారీ - అజ్జుమర్ సూరా వ్యాఖ్యానం).

106. కొంతమంది దీన్ని మలిసారి శంఖారావంగా అభిప్రాయపడగా, మరికొంతమంది తొలిసారి శంఖారావమని చెప్పారు. దీన్ని మలిసారి శంఖారావంగా భావించినట్లుంటే దాని శబ్దం వినగానే మానవులందరూ చనిపోతారు. మరొకవేళ దీన్ని తొలిసారి శంఖారావంగా భావిస్తున్నట్లయితే ఈ శబ్దానికి ముందుగా అందరూ తీవ్రమైన భయాందోళనకు గురవుతారు. ఆ తరువాత అందరూ చనిపోతారు. ఈ శంఖం ఊదబడటం అనేది అనేక దశలుగా ఉంటుందని, మొదటిసారి శంఖం ఊదబడగానే అందరూ నశిస్తారని, రెండవసారి శంఖం ఊదబడినప్పుడు తిరిగి లేస్తారని, మూడవసారి శంఖం ఊదబడినప్పుడు స్పృహ కోల్పోతారని, నాల్గవసారి సర్వలోక ప్రభువు సమక్షంలో నిలబడతారని మరికొంతమంది వ్యాఖ్యాతలు పేర్కొన్నారు (ఐసరుత్తఫాసీర్). ఇంకా కొంతమంది పండితుల ప్రకారం రెండుసార్లు మాత్రమే శంఖం పూరించబడుతుంది. తొలిసారి పూరించబడినప్పుడు అందరూ చనిపోతారు. రెండవసారి పూరించబడినప్పుడు అందరూ తిరిగిలేస్తారు. మరికొందరి అభిప్రాయం ప్రకారం శంఖం మూడుసార్లు ఊదబడుతుంది. వాస్తవం అల్లాహ్ కే తెలుసు.

107. అంటే అల్లాహ్ కోరిన కొందరికి మరణం రాదు. ఉదాహరణకు : జిబ్రయీల్, మీకాయీల్, ఇస్రాఫీల్ వంటి దైవదూతలు. అర్షీను (దైవసింహాసనాన్ని) మోసే దైవ దూతలకు, స్వర్గనరకాల ద్వారపాలకులైన దూతలకు మరణం రాదని మరికొంత మంది వ్యాఖ్యానించారు (ఫత్ హుల్ ఖదీర్).

108. నాలుగు శంఖారాలుంటాయని భావించే వారి ప్రకారం ఇది నాల్గవది, మూడు

**69** భూమి తన ప్రభువు జ్యోతితో ధగధగా మెరిసిపోతుంది. <sup>109</sup> కర్మల పత్రాలు హాజరు పరచబడతాయి. ప్రవక్తలు, సాక్షులు రప్పించబడతారు. <sup>110</sup> వారి మధ్య న్యాయసమ్మతంగా తీర్పు చేయబడుతుంది. వారికి అన్యాయం అనేది జరగదు. <sup>111</sup>

**70** ప్రతి ప్రాణికి - అది చేసుకున్న దాన్ని బట్టి పూర్తి ప్రతిఫలం ఇవ్వబడుతుంది. ప్రజలు చేసేవన్నీ ఆయనకు బాగా తెలుసు. <sup>112</sup>

وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَحَاتَىٰ بِالنَّبِيِّينَ  
وَالشَّهَادَاتُ وَأَوْتُوا بَيْنَهُمْ بِأَعْتَقٍ وَهُمْ لَا يَظْلُمُونَ ﴿۱۰۹﴾

وَوُضِعَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿۱۱۰﴾

శంఖారావా లుంటాయని చెప్పేవారి ప్రకారం ఇది మూడవది, రెండు శంఖారావా లుంటాయని అభిప్రాయపడేవారి ప్రకారం ఇది రెండవసారి శంఖారావం అన్నమాట. మొత్తానికి ఈ శంఖం పూరించబడగానే అందరూ పునరుజ్జీవనం చెంది మహ్షర్ మైదానంలో - తమ ప్రభువు సమక్షంలో - హాజరవుతారు. అక్కడ అందరి లెక్కలు తేల్చబడతాయి.

109. ఇక్కడ జ్యోతి లేక తేజస్సు అంటే కొందరు 'న్యాయం' అనీ, కొందరు 'అజ్జ' అని అభిప్రాయపడ్డారు. అయితే దాన్ని దాని నిజ అర్థంలో తీసుకోవటంలో పోయిందేమీ లేదు. ఎందుకంటే అల్లాహ్ ఆకాశాలకు, భూమికి జ్యోతి. (ఫత్హుల్ ఖదీర్)
110. మీరు నా సందేశాన్ని మీ మీ జాతుల వారికి చేరవేశారా? లేదా? దానికి మీ జాతి ప్రజలేమన్నారు? మీ మాటను విన్నారా? త్రోసిపుచ్చారా? అని ప్రవక్తలను పిలిచి అడగటం జరుగుతుంది. ముహమ్మద్ (స) అనుచర సమాజాన్ని కూడా సాక్ష్యంగా తీసుకురావటం జరుగుతుంది. అల్లాహ్! నీవు మాకు ఖుర్ఆన్ ద్వారా తెలియపరచిన దాని ప్రకారం నీ ప్రవక్తలు, నీ సందేశాన్ని తమ తమ జాతుల వారికి అందజేశారు అని వారు సాక్ష్యమిస్తారు.
111. అంటే ఒకరికి ఇవ్వవలసిన పుణ్యఫలంలో ఎలాంటి కోత విధించబడదు. అలాగే ఒకరికి విధించవలసిన శిక్షలో ఎలాంటి రాయితీ ఇవ్వబడదు. అలా అని నిర్ధారిత శిక్షకంటే ఎక్కువ శిక్ష కూడా వడ్డించబడదు.
112. అంటే వాస్తవానికి అల్లాహ్ కు గుమస్తాల అవసరంగానీ, గణాంకవేత్తల అవసరంగానీ లేదు. కాకపోతే దాసుల తృప్తి కోసం - మాట వరసకు - ఆ చిట్టాపద్దులు సమర్పించ బడతాయి.

71 అవిశ్వాసులు గుంపులు గుంపులుగా నరకం వైపు తోలబడతారు. <sup>113</sup> వారు అక్కడకు చేరుకోగానే దాని ద్వారాలు తెరువబడతాయి. <sup>114</sup> “ఏమిటి? మీ ప్రభువు వాక్యాలను చదివి వినిపించే, ఈ దినం రానున్నదని మిమ్మల్ని హెచ్చరించే ప్రవక్తలు - మీలో నుంచి - ఎవరూ రాలేదా?” అని అక్కడి పర్యవేక్షకులు వారిని అడుగుతారు. దానికి వారు “ఎందుకు రాలేదు? (వచ్చారు). <sup>115</sup> కాని అవిశ్వాసులపై శిక్షా ఉత్తర్వు ఖరారై పోయింది” <sup>116</sup> అని చెబుతారు.

72 “ఇక నరక ద్వారాలలో ప్రవేశించండి. మీరు శాశ్వతంగా ఉండాల్సింది అక్కడే. తలబిరుసుల నివాస స్థలం చాలా చెడ్డది” అని అనబడుతుంది.

وَسَيَقُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُرَّارًا ۖ إِذَا جَاءُواهَا  
فُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ  
مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ  
لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا ۖ قَالُوا بَل لَّيْسَ بِهَا إِلَّا حَقٌّ كَلِمَةً  
الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ۝

قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا ۖ فِيمَا يُغْمِسُ مِثْوَى  
الْمُتَكَبِّرِينَ ۝

113. ‘జుమరున్’ అనేది జుమరున్ నుండి వచ్చింది. దీనికి కోలాహలం, రణగొణధ్వని అన్న అర్థం కూడా వస్తుంది. అందుకే ఈ పదం బృందం, గుంపు, జట్టు అన్న భావంలో కూడా తీసుకోబడుతుంది. దీని మతలబు ఏమిటంటే దైవధర్మాన్ని నిరాకరించిన వారు నరకం వైపుకు గుంపులు గుంపులుగా తోలబడతారు. ఒక సమూహం వెనుక మరో సమూహం ఉంటుంది. దివ్యఖుర్ఆన్లో మరోచోట చెప్పబడినట్లు, “ఆ రోజు వారు త్రోయబడుతూ, నెట్టబడుతూ నరకాగ్ని వైపు తీసుకురాబడతారు.” (అత్ తూర్ : 13)

114. అంటే - వారు నరకం వద్దకు చేరుకోగానే, ఏమాత్రం ఆలస్యం జరగకుండా - నరకపు ఏడు ద్వారాలు కూడా తెరువబడతాయి.

115. ఒకప్పుడు వారు ప్రపంచంలో వితండవాదన చేసేవారు. సాకులు చెప్పేవారు. సత్యాన్ని త్రోసిపుచ్చేందుకు తలాతోకా లేని ఆరోపణలు చేసేవారు. కాని ఇప్పుడు జరిగేదంతా కళ్ళతో చూసేసరికి కుంటిసాకులకు అవకాశం మిగలేదు. గత్యంతరం లేక ఒప్పుకుంటారు.

116. అంటే, మేము దైవప్రవక్తల సందేశాన్ని త్రోసిపుచ్చాము. వారికి వ్యతిరేకంగా అనరాని

**73** మరెవరయితే తమ ప్రభువుకు భయపడుతూ ఉండేవారో, వారు గుంపులు గుంపులుగా స్వర్గం వైపునకు పంపబడతారు. <sup>117</sup> తుదకు వారు అక్కడకు చేరుకునేటప్పటికే దాని ద్వారాలు తెరువబడి ఉంటాయి. <sup>118</sup> స్వర్గ పర్యవేక్షకులు వారినుద్దేశ్యించి, “మీపై శాంతి కురియుగాక! మీరు హాయిగా ఉండండి. శాశ్వతంగా ఉండేటందుకు ఇందులో ప్రవేశించండి” అంటారు.

وَسَبِقَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمرًا حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهَا وَأَنَّهَا قَالُوا يَا أَبَوَانَا سَبَقُوا وَقَالَ اللَّهُ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ ﴿٧٣﴾

మాటలన్నాము. ఈ కారణంగా మాకు శిక్ష తప్పలేదు అని సమాధానమిస్తారు. ఈ అంశం అల్ ముల్క్ సూరా (8 - 10)లో మరింత వివరంగా ప్రస్తావనకు వచ్చింది.

117. స్వర్గవాసులు కూడా వివిధ బృందాల రూపంలో స్వర్గంలోనికి తీసుకుపోబడతారు. అందరికన్నా ముందు దేవుని సామీప్యం పొందినవారు, ఆ తరువాత సజ్జనులు... ఈ విధంగా వారు తమ తమ అంతస్థలను బట్టి వర్గీకరించబడతారు. ప్రతి బృందంలోని సభ్యులు తమ తమ సత్కార్యాల రీత్యా సమానులై ఉంటారు. ఉదాహరణకు: దైవప్రవక్తలతో పాటు దైవప్రవక్తలుంటారు. సిద్దీఖులు, షహీదులు తమ శ్రేణికి చెందిన వారి వెంట ఉంటారు. పండితులు తమ కోవకు చెందినవారితోనే ఉంటారు. ఈ విధంగా వారి వారి యోగ్యతలను బట్టి వారి శ్రేణులు ఉంటాయి (ఇబ్నె కసీర్).

118. స్వర్గానికి మొత్తం 8 ద్వారాలుంటాయనీ, వాటిలో ఒక దాని పేరు ‘రయ్యాన్’ అనీ, ఉపవాసకులు మాత్రమే ఈ ద్వారం గుండా స్వర్గంలో ప్రవేశిస్తారని హదీసులో చెప్పబడింది (సహీహ్ బుఖారీ - హ.నెం. 2257; ముస్లిం - హ.నెం. 808). అలాగే ఇతర ద్వారాలకు కూడా పేర్లు ఉండొచ్చు. ఉదాహరణకు : బాబుస్సలాత్, బాబుస్ సదఖా, బాబుల్ జిహాద్ మొదలగునవి (సహీహ్ బుఖారీ - కితాబుస్సియామ్; సహీహ్ ముస్లిం - కితాబుజ్జుహ్ద్). ఒక్కో ద్వారం నలభైయేండ్లు ప్రయాణించినంత వెడల్పు ఉంటుంది. అయినప్పటికీ అవి నిండుగా ఉంటాయి (సహీహ్ ముస్లిం - కితాబుజ్జుహ్ద్). అందరికన్నా ముందు మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసం) స్వర్గం తలుపు తడతారు (ముస్లిం - కితాబుల్ ఈమాన్). స్వర్గంలో అందరికన్నా ముందు ప్రవేశించే సమూహంలోని సభ్యుల ముఖారవిందాలు పున్నమి వెన్నెల వలె దేదీప్యమానంగా వెలిగిపోతూ ఉంటాయి. ఆ తరువాతి బృందంలోని వారి ముఖాలు ఆకాశంలోని

74 “అల్లాహ్ కే కృతజ్ఞతలు. ఆయన మాకు చేసిన వాగ్దానాన్ని నెరవేర్చాడు. మమ్మల్ని ఈ భూమికి వారసులుగా చేశాడు. ఇక స్వర్గంలో మేము కోరిన చోటల్లా ఉంటాము. మొత్తానికి (మంచి) కర్మలు చేసేవారికి లభించే ప్రతిఫలం ఎంత గొప్పది!” అని వారు అంటారు.

75 మరి నువ్వు, దైవదూతలు దైవ సింహాసనం చుట్టూ చేరి, తమ ప్రభువు పవిత్రతను కొనియాడటాన్ని, స్తోత్రం చేయటాన్ని చూస్తావు.<sup>119</sup> వారి మధ్య న్యాయబద్ధంగా తీర్పు చేయబడుతుంది. “సకల లోకాల ప్రభువైన అల్లాహ్ కే సర్వస్తోత్రాలు”<sup>120</sup> అని అనబడుతుంది.

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقْتَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا  
الْأَرْضَ ضَرْبًا مِّنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ  
أَجْرَ الْعَامِلِينَ ﴿٣٩﴾

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ  
رَبِّهِمْ وَتُظْفَىٰ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٠﴾

నక్షత్రాలలో మెరిసే నక్షత్రాల్లా ఉంటాయి. స్వర్గంలో వారికి మలమూత్ర విసర్జన వంటివి ఉండవు. వారికి ఉమ్మిరాదు. ఛాతీలో కఫం ఏర్పడదు. వారి దువ్వెసలు బంగారపు దువ్వెసలై ఉంటాయి. వారి శరీరాలకు పట్టే చెమట కస్తూరిలా సువాసనను గుభాళిస్తూ ఉంటుంది. వారి ఉంగరాలలో పరిమళాన్ని వెదజల్లే ప్రత్యేక గంధపు చెక్క ఉంటుంది. వారి సతీమణులు అప్పరసలై ఉంటారు. స్వర్గవాసుల ఎత్తు హజ్రత్ ఆదం (అలైహిస్సలాం) మాదిరిగా 60 చేతుల బారుంటుంది. (సహీహ్ బుఖారీ - కితాబుల్ అంబియా).

సహీహ్ బుఖారీలోని మరో కథనం ప్రకారం తెలిసేదేమంటే అక్కడ ప్రతి విశ్వాసికీ ఇద్దరు భార్యలుంటారు. వారి అందచందాల గురించి, లలిత లావణ్యాల గురించి చెప్పటం చాలా కష్టం. వారి పిక్కలపైనున్న మాంసంలో నుంచి వారి బొమికల్లోని గుఱ్ఱ సయితం కనిపిస్తుందంటే అవి ఎంత నాజూకుగా ఉంటాయో ఊహించవచ్చు (కితాబ్ బద్వల్ ఖల్ఫ్). మరికొందరి వ్యాఖ్యానం ప్రకారం అప్పరసలతోపాటు ఈ ఇద్దరు భార్యలు అదనంగా ఉంటారు. వారు ప్రాపంచిక స్త్రీలు అయి ఉంటారు. 72 మంది అప్పరసలుంటారన్న కథనం బలహీనమైనందువల్ల ఈ కథనమే ప్రామాణికమని భావించవలసి ఉంది (అంటే ప్రతి స్వర్గవాసికి అప్పరసలతో పాటు కనీసం ఇద్దరు

భార్యలుంటారు). అయితే 'వలహుమ్ ఫీహా మా యస్తహూన్' (వారి కోసం వారు కోరుకున్న ప్రతీది ఉంటుంది) అన్న ఆయతు ప్రకారం ఎక్కువమంది ఉండటానికి కూడా ఆస్కారముంది. నిజము దేవుడెరుగు. (మరిన్ని వివరాల కోసం ఫత్హుల్ బారీలో ఇదే అధ్యాయాన్ని చూడండి).

119. దేవుని తీర్పు వినిపించబడిన తరువాత స్వర్గవాసులు స్వర్గంలోనికి, నరకవాసులు నరకంలోనికి వెళ్ళిపోతారు. ఆ తరువాత ఏం జరుగుతుందో ఈ ఆయతులో చెప్పబడింది - దైవదూతలు దేవుని పీఠం (అర్ష్) చుట్టూ చేరి ఆయన్ని స్తుతించటంలో నిమగ్నమైపోతారు.
120. ఇంతకీ ఈ స్తోత్రం పలికేవారెవరన్నది ఇక్కడ చెప్పబడలేదు. కాబట్టి ప్రతి వస్తువు దైవకీర్తన చేస్తుందని భావించటానికి ఆస్కారం ఉంది.

